

ÅRSRAPPORT 2005
FÖR GEMENSKAPSINITIATIVET
LEADER+ I SVERIGE

Glesbygdsverkets dnr: 06GV140:954

Kommissionens beslut från den 3 juli 2001

C (2001) 1383

Sekretariatet till Övervakningskommittén för Leader+

ÅRSRAPPORT 2005 FÖR GEMENSKAPSINITIATIVET LEADER+ I SVERIGE

Europeiska Unionen
Utvecklings- och garantifonden för jordbruket

INNEHÅLL

1 INLEDNING	5
2 FÖRÄNDRINGAR AV FÖRUTSÄTTNINGAR AV BETYDELSE FÖR GENOMFÖRANDET	7
3 GENOMFÖRANDET AV PROGRAMMET	9
3.1 Insatsområde i LAG-grupper	9
3.2 Insatsområde 2 samarbete	10
3.2.1 Projektexempel – interregionala projekt	11
3.2.2 Projektexempel – transnationella projekt	12
3.3 Insatsområde 3 nätverk	14
3.3.1 Internationellt nätverksarbete	16
4 ADMINISTRATION OCH UPPFÖLJNING AV PROGRAMMET	17
4.1 Övervakningskommitténs arbete	17
Sammansättning av Övervakningskommittén 2005	17
4.2 Förvaltningsmyndighetens arbete	18
4.3 Utbetalande myndighets arbete	19
4.4 LAG-gruppernas arbete	20
4.4.1 E-bygd i gränsland/Leader+ Blekinge	20
4.4.2 Carpe Mare	23
4.4.3 Leader+ Gotland	26
4.4.4 Kärnan i Västra Götaland	27
4.4.5 Smålandsgruppen	30
4.4.6 Astrid Lindgrens hembygd	32
4.4.7 Leader+ Sjuhärad	36
4.4.8 Våg 21	38
4.4.9 Intryck Hälsingland	40
4.4.10 Kustlandet	42
4.4.11 Leader+ Nedre Dalälven	46
4.4.12 Leader+ Sommenbygd	49
4.5 Användning av tekniskt stöd och resultatet av detta	52
4.6 Sammanfattning av alla problem av betydelse som uppstått vid förvaltningen	52
4.7 Finansiell översikt	53
4.8 Inbetalningar från kommissionen	54
5 INFORMATION OCH UTVÄRDERING	55
5.1 Publikationer och övriga informationsinsatser	55
5.2 Utvärdering	56
6 GRANSKNING/REVISION	58
6.1 Eventuella förändringar av kontrollsystem	58
6.2 Redogörelse av genomförda kontroller av svenska myndigheter och kommissionen	58
6.3 Redovisning av urvalskontrollerna	58
6.4 Gjorda insatser för att säkerställa överensstämmelsen med gemenskapens politik	58
BILAGOR	59

Bilaga 1: Karta över de tolv Leaderområdena.

Bilaga 2: Kommissionens gemensamma indikatorstabeller för övervakning av Leader+ program.

Bilaga 3: Utfall av programspecifika, nationella indikatorer (LAG-gruppsnivå).

Bilaga 4: Finansiell översikt på programnivå.

1 INLEDNING

Gemenskapsinitiativet Leader+ utgörs i Sverige av tolv självständiga LAG-grupper (Lokala aktionsgrupper), som är verksamma inom avgränsade geografiska områden från Hälsingland i norr till Blekinge i söder (se bilaga 1 för karta över LAG-grupperna). Glesbygdsverket är förvaltningsmyndighet och Statens Jordbruksverk är beslutande och utbetalande myndighet. Leader+ är ett instrument för att förnya landsbygden och uppmuntra satsningar på oprövade innovativa metoder som ska visa hur det framtida livet på svensk landsbygd kan komma att se ut. Dessutom finns det tre grupper i landet som arbetar på ett s.k. Leaderliknande sätt; Stad och land (landsbygdsområdet i Umeåregionen), Höga kusten och Mittland (med bas i Ånge i Ångermanland - Västernorrland). Dessa grupper arbetar inom ramen för Mål 1-programmet men samarbetar även med Leader+.

Kommissionen fattade den 3 juli 2001 beslut om det svenska programmets godkännande. Den 4 juli samma år utsåg Glesbygdsverket, mot bakgrund av en oberoende utvärdering som genomförts av ansökande gruppers lokala utvecklingsplaner, de grupper som utgör programmets LAG-grupper och som erhåller stöd från Leader+ (se bilaga 1 för karta över den geografiska spridningen av LAG-grupperna och bilaga 2 där specifik statistik som beskriver de svenska Leaderområdena finns).

Leader+ finansieras av Europeiska jordbruksfondens utvecklingssektion (cirka 41,2 miljoner euro), svensk offentlig sektor (cirka 60 miljoner euro) samt privat och ideell sektor (cirka 47 miljoner euro). Totalt omfattar Leader+ i Sverige närmare 150 miljoner euro¹ (motsvarande cirka 1,3 miljarder kronor) som satsas inom programmets geografiska områden, en sammanhållande nätverksfunktion och nationell förvaltning av programmet.

Programmet är nu i sin senare fas. Även om programperioden är till och med 2006 så förmodas många projekt vara igång även under 2007 och verksamheten som helhet in på år 2008. Många projektbeslut har fattats; 201 nya under 2005 (motsvarande siffra 2004 var 156), varav flertalet inom insatsområde 1. Totalt har det från programstarten fram till slutet av 2005 fattats beslut om 925 projekt (motsvarande för 2004 var drygt 700 projekt). Antalet avslutade projekt fram till samma tidpunkt är 185 stycken (motsvarande siffra 2004 var 155 stycken). Verksamheten inom insatsområde 2, innebarande interregionala och transnationella samarbetsprojekt, satte fart ordentligt under året. 44 projektbeslut inom insatsområdet är fattade under programperioden, varav 14 rapporteras som avslutade².

För övrigt kännetecknas verksamhetsåret 2005 av full aktivitet med projekt, uppföljningar av verksamhet och projekt, utvärdering, budgetfrågor, planering för avslutet och en hel del erfarenhetsöverföring inför planering av kommande landsbygdsprogram.

I takt med att programmet fortskrider, LAG-grupper har fått verka och att projekt har fått vara igång, och en hel del avslutats, rapporteras olika resultat från bygderna som Leader+ är en avgörande faktor för. Allt från sektorernas inbördes samverkan och utveckling inom LAG till nytändning hos enskilda människor som får klart för sig att det går att åstadkomma positiva förändringar, ofta med ganska små medel. Samtliga Leaderområden rapporterar om att målsättningarna till stora delar kommer att infrias och på vissa håll till och med över förväntan. Det står alltmer klart att Leader+ bidrar med smörjmedel för en mångfald av idéer som många

---

¹ Programmets finansiella uppföljning sker i euro. Sveriges regering har fastställt kursen till 1 euro=8,50 kronor och det är utifrån denna kurs alla beräkningar sker. Kursen skrevs upp till 8,60 kr under 2005 och det finns signaler om en ytterligare höjning som kommer att ske först 2006.

² Uppgifter hämtade från projektredovisningssystemet STINS.

dessutom resulterar i nya bestående verksamheter och start av företag m.m. Bidrag till ökad sysselsättning och bevarande av arbetstillfällen bidrar Leader+ också med, även om det oftast är resultat som syns först efter att själva projekten inom ramen för Leader+ avslutats. Leader+ är på god väg att framstå som ett program för landsbygdsutveckling där landsbygden verkligen utvecklas och där många erfarenheter kan spridas till andra områden. Om detta vittnar ett stort intresse och diskussioner i befintliga Leaderområden om planer på fortsatt verksamhet även efter det att programperioden för Leader+ tar slut.

Uppdraget att sammanställa årsrapporten har förvaltningsmyndigheten, medan Övervakningskommittén för Leader+ godkänner årsrapporten varefter den inlämnas till Europeiska kommissionen senast den 30 juni varje år.

2 FÖRÄNDRINGAR AV FÖRUTSÄTTNINGAR AV BETYDELSE FÖR GENOMFÖRANDET

År 2005 var landsbygdsfrågorna i ganska hög grad uppmärksammade i olika sammanhang. Till stor del beroende på processer som startat redan under 2004, framför allt tillsättningen av Landsbygdskommittén och igångsättning av planeringen inför kommande programperiod. Dessa processer påverkar dagens Leader+ t.ex. genom att utvärderingar görs och att erfarenheter och resultat från genomförandet efterfrågas. Pågående processer kan även till viss del påverka dagens Leaderområden genom att de redan i dag funderar på om och i så fall hur man kan arbeta i morgon, dvs. efter att nuvarande Leader+ går till ända. Dagens Leaderområden är mycket angelägna om att få information om kommande programperiod.

I mitten av året fastställdes rådsförslaget till det nya landsbygdsprogrammet för programperioden 2007-2013 vilket kommer att vara vägledande inom landsbygdsområdet de närmaste åren. Under hela året pågick ett intensivt arbete på nationell nivå med förslagen i rådsförordningen för ett nytt landsbygdsprogram, ett arbete som påbörjades redan under hösten 2004. I samband med förslaget till rådsförordning stod det klart att Leader inte blir ett eget program i nästa programperiod utan ingår i det större landsbygdsprogrammet (jämför med dagens LBU – Miljö- och landsbygdsprogrammet). Det kommande landsbygdsprogrammet kommer att ha insatser inom tre ”axlar”; 1. ”Förbättra jordbrukets och skogsbrukets konkurrenskraft”, 2. ”Miljö och markskötsel” samt 3. ”Förbättra livskvalitet och diversifiering”. Det som ändrades i förhållande till det allra första förslaget var bl.a. procentfördelningen mellan de olika åtgärdsområdena. Minst 5 procent av den totala budgeten ska användas enligt Leadermetoden. Leadermetodens betydelse lyfts tydligt fram och tanken är att Leadermetoden ska kunna implementeras i samtliga tre axlar dock med en tyngdpunkt på axel 3. Budgeten för hela programmet beslutades under hösten.

Jordbruksdepartementet i samarbete med Jordbruksverket är ansvariga för framtagandet av förslag till det nya svenska landsbygdsprogrammet. En konsekvens av detta kan bli att Leaderinsatserna byter hemvist, från Näringsdepartementet till Jordbruksdepartementet och att Jordbruksverket blir ansvarig myndighet för genomförandet. Landsbygdsinsatser kommer heller inte att ingå i strukturfonderna i nya programperioden utan ingå helt i jordbrukspolitiken. Leadermetoden som sådan uppmuntras dock till användning även inom de kommande strukturfondsprogrammen.

Aktörer från nuvarande program ingår bl.a. i arbetsgrupper och med framtagande av olika underlag. Under 2006 kommer sannolikt erfarenheter från än fler, inte minst från Leaderområdena, att efterfrågas i såväl informationssammanhang som för planering av organisatoriska och praktiska frågor.

Den parlamentariska landsbygdsutredningen, som startade sitt arbete hösten 2004, redovisade den 30 april 2005 det deluppdrag som gällde förslag till övergripande strategisk inriktning på kommande miljö- och landsbygdsprogram. Den tolkning kommittén gör ”är att Leadermetoden eller Leaderliknande metodik bör genomsyra arbetet inom prioriteringsområde 3 (dvs. ”axel 3”) och när så är möjligt användas som arbetsmetod inom prioriteringsområdena 1 och 2. Metoden är utformad så att den kan vara tillämpbar i hela landet. Med denna resurs kan t.ex. regionala eller lokala program hitta funktionella och lokalt förankrade lösningar. Genom att låta den föreslagna metoden inta en särskild plats i det nya programmet, ses metoden inte längre enbart som ett initiativ för metodutveckling, utan även som ett verktygsfullt instrument för genomförande.” (s. 33).

Resterande del av Landsbygdskommitténs uppdrag ska redovisas den 30 november 2006. Kommittén samråder med flera myndigheter och organisationer och bl.a. förvaltningsmyndigheten ingår i den expertgrupp som är knuten till utredningen.

Ett beslut väntas i början av 2006 som kan komma att ha påverkan för implementeringen av Leadermetoden i Sverige och det gäller det uppdrag som en särskild utredare har för att ta fram förslag till organisation för genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik i Sverige under kommande programperiod. Av direktiven framgår att utredaren *”ska föreslå en organisation för förvaltning och genomförande av berörda program. En viktig del i uppdraget är att partnerskapets roll och funktion ska kartläggas och analyseras. Det gäller såväl medverkan i utarbetande av program som beredning av projektansökningar.”* Med tanke på att det tidigare uttalats att Leadermetoden ska *”mainstreamas”* i sammanhållningspolitikens olika delar blir även denna utredning av stort intresse för arbetet med Leader+ och för planeringen av hur metoden kan användas i framtiden. Detta inte minst med tanke på att utredaren som en av sina huvuduppgifter, just har att föreslå hur partnerskapsarbetet kan utvecklas i mer funktionella former. Erfarenheterna från Leaders trepartnerskap torde vara särskilt viktiga att ha i åtanke när förslagen i dessa delar formuleras. Förvaltningsmyndigheten och Svenska nätverket för Leader+ har därför tagit kontakt med och bidragit med underlag till den utredare, Lars Högdahl, som sedermera utsågs till att genomföra uppdraget.

3 GENOMFÖRANDET AV PROGRAMMET

3.1 INSATSOMRÅDE I LAG-GRUPPER

Insatserna går klart framåt. Mycket har hänt sedan föregående år. Antal beslutade projekt är ännu flera liksom summan avslutade projekt. I takt med att fler och fler projekt slutrapporterat börjar resultaten växa fram. För att fånga resultaten på ett samlat sätt håller de flesta grupperna på att göra systematiska uppföljningar och/eller utvärderingar av avslutade projekt som redovisas genom rapporter och särskilda faktablad m.m. Några av dessa resultat, de mer kvalitativa, redovisas i avsnittet om LAG-gruppernas arbete (avsnitt 4.4.1-4.4.12) och är i de flesta fall även redovisade på respektive Leaderområdes webbsida. De kvantitativa resultaten går att utläsa i uppföljningen av indikatorerna och i vilken takt de finansiella medlen rekvireras och utbetalas. Utbetalningstakten har varit något långsam men trots allt snabbare under 2005. Takten varierar en del mellan grupperna och för ett par av grupperna har den hela tiden legat en del efter majoritetens. Beslutsläget, dvs. andel projektbeslut och därmed in-tecknade medel, ligger på en relativt jämn och hög nivå för samtliga LAG. Under 2006 kommer vi att få närmare indikationer på om budgeten kommer att hinna förbrukas eller om särskilda åtgärder måste vidtas för att öka möjligheterna till en mer effektiv användning av medlen. För detaljerade uppgifter om respektive LAG-grupps utbetalningstakt se avsnitt 4.4.1-4.4.12 samt för övergripande finansiell översikt avsnitt 4.7 samt bilaga 5a-b.

De programspecifika indikatorerna är gemensamma för alla grupper och visar i redovisningen nedan att programmet kommit en bra bit på väg vad gäller måluppfyllelsen. Jämfört med föregående år kan vi se att antalet nya arbetstillfällen vid slutrapportering av projekt ökat stort från 153 arbetstillfällen 2004 till 400 år 2005³. Även antalet nya samarbetskonstellationer har ökat från föregående år men inte i lika stor utsträckning. Den indikator som mer än fördubblat sitt numerära resultat från 2004 är antal deltagare i utbildningsinsatser från 5 445 deltagare 2004 till 12 573 år 2005.

Fördelas resultaten per LAG ser vi att alla grupper utom en redovisar att nya arbetstillfällen skapats. År 2004 var det tre LAG-grupper som inte redovisade några siffror. Smålandsgruppen är den grupp som redan har uppnått sitt mål och mer därtill. Carpe Mare är också på god väg att uppnå sin målsättning. Tio av tolv grupper har kommit närmare sin målsättning än föregående år. För indikatorn antal nya samarbetskonstellationer redovisar elva av tolv grupper bättre siffror än föregående år. En grupp uppnådde sin målsättning redan år 2004. För detta år är motsvarande siffra tre grupper och några till är inte långt ifrån att uppnå sina mål. Indikatorn antal deltagare i utbildningsinsatser är som sagt uppfylld med råge. Sju av grupperna har uppnått sin del av målsättningen. Ytterligare två är inte långt ifrån. Se bilaga 3 för programspecifika indikatorer fördelade per Leaderområde.

Utfallet av såväl plan- som programspecifika indikatorer redovisas endast med avslutade projekt från programstarten t.o.m. den 31 december 2005. Uppgifterna om de programspecifika indikatorerna har förvaltningsmyndigheten hämtat från det gemensamma projektredovisningssystemet STINS som bygger på den rapportering LAG-grupperna själva gjort till systemet.

Varje Leaderområde har författat sina egna planspecifika indikatorer för att på så sätt mäta måluppfyllelsen av sin egen lokala utvecklingsplan. Överlag visar LAG-gruppernas rapporteringar att många av målsättningarna redan uppnåtts vid mätningen av de egna

---

³ Noteras kan att antalet förväntade nya arbetstillfällen från och med 2005 sänkts från 1 505 till 1 055 till följd av beslut av övervakningskommittén efter begäran från två LAG.

planspecifika indikatorerna, några dessutom långt över målet, och att en bedömning att flera av de målsättningar som ännu inte uppnåtts kommer att så göra innan programmet är slut. Ett par av gruppernas planspecifika indikatorer som det hittills gått mycket bra med är sådana som berör utbildning, nya och utvecklade produkter och marknader. Det ser även ut att vara en positiv utveckling vid utfallet av indikatorer som har att göra med antal startade företag, nya och bevarade arbetstillfällen och ungdomsengagemang.

Programspecifika indikatorer t.o.m. 2005

Indikatorer	Förväntat resultat av programmet	Förväntat resultat vid projektbeslut	Resultat vid projektets slutrapportering	Resultat i förhållande till förväntat resultat vid projektbeslut (procent)
Antal nya arbetstillfällen	1 055	298	400	134
- kvinnor	573	145	187	129
- män	482	151	197	131
- utan uppgift om kön		2	16	(800)
Antal nya samarbetskonstellationer/nätverk	1 194	412	787	191
Antal deltagare i utbildningsinsatser	9 970	4 242	12 573	296
- kvinnor	5 545	1 943	4 484	231
- män	4 425	1 918	5 484	286
- utan uppgift om kön		381	2 685	704

Tabellkommentar: under indikatorerna "Antal nya arbetstillfällen" och "Antal deltagare i utbildningsinsatser" finns ett antal noteringar "utan spec.". Detta är ett fel vid inrapporteringen i STINS -systemet. På dessa indikatorer ska man egentligen ange kön, men pga. brister har detta inte blivit gjort. Endast slutrapporterade projekt från programstarten t.o.m. 2005 finns med i redovisningen.

Aktiviteter inom insatsområde 1 bedrivs av LAG-grupperna i Leaderområdena. Mer utförlig redogörelse för varje Leaderområdes aktiviteter finns i avsnitt 4.4.1-4.4.12.

3.2 INSATSOMRÅDE 2 SAMARBETE

Stora insatser har under året gjorts inom insatsområde 2. Flera projekt är igång och några har även avslutats. Åtta LAG-grupper har beslut fattade om sammanlagt 20 interregionala projekt varav elva rapporteras som avslutade. Elva grupper står för totalt 24 transnationella projektbeslut, varav tre är rapporterade som avslutade. Flera av projektbesluten rör förstudier som antingen resulterar i ett nytt projekt eller inte och så kallade ram-projekt som kan innehålla allehanda aktiviteter men som inte framgår i denna redovisning. Alla LAG-grupper har gjort insatser för insatsområde 2 men för några har inga projektbeslut ännu fattats.

Det är vanligt med ganska lång tid från en idé tills det kan fattas formella beslut inom insatsområde 2. Fler parter är involverade och de administrativa rutinerna och reglerna skiljer sig åt mellan samarbetsländerna, vilket kan göra handläggningen något mer komplicerad och fördröjd innan projekten kommer till skott ordentligt. Med tanke på den långa processen från idé till beslut och igångsättning, och att Leaderprogrammet börjar gå mot sitt slut, är gissningen att antalet beslutade projekt inom insatsområdet inte kommer att öka till så väldigt många fler det närmaste året. Några LAG-grupper har antytt att de kommer att vilja göra omföringar från insatsområde 2 till 1 eftersom de annars riskerar att inte hinna förbruka sin budget.

Det europeiska nätverket *Contact Point* som startade, kraftigt försenat enligt tidplan, år 2004 distribuerar regelbundet ett elektroniskt nyhetsbrev med aktuella samarbetsprojekt och olika aktiviteter, anordnar konferenser och genomför aktiviteter som syftar till att underlätta det transnationella samarbetet. Flera representanter från de svenska Leaderområdena har deltagit i aktiviteterna under året. *Contact Point* har även bistått med en översikt över alla medlemsländers rutiner för samarbete inom insatsområde 2 för att underlätta för de enskilda medlemsstaterna. Det europeiska nätverket uppdrag inom Leaderprogrammet är att bidra till att skapa förutsättningar för att binda ihop de olika medlemsländernas landsbygdsområden på ett ännu bättre sätt.

Under 2006 kommer *Contact Point* att få igång den databas där det går att söka vem som samarbetar med vem i vilka projekt och kring vad. Nedan en redogörelse för vilka beslutade projekt inom insatsområde 2 som svenska LAG är involverade i både vad gäller interregionala och transnationella projekt.

3.2.1 Projektexempel – interregionala projekt

Projektet *Ungdomsnätverk* (fas 1) samlade flertalet Leaderområden för ett erfarenhetsutbyte mellan ungdomar som arbetar i LAG, i projekt inom Leader+ eller med generell utveckling av sin landsbygd. Ett viktigt mål var det så kallade Ungdomseventet i Hultsfred hösten 2004. Viktigt har varit att inspirera och involvera ungdomar i samhällsutveckling utifrån Leadermetoden samt skapa ett brett engagemang för lokal utveckling bland ungdomar i Sveriges alla Leaderområden.

Projektet *På samma plan – behovsanalys av hästsportarena* är ett samarbetsprojekt mellan Smålandsgruppen och E-bygd i gränsland. Projektet avsåg att göra en behovsanalys och en uppbyggnad av nätverk mellan Smålands och Blekinges hästfolk, entreprenörer och upplevelseföretag med travbanan i Tingsryd i centrum. Smålandsgruppen arbetade med den fysiska platsen för nätverket och Blekinge med den virtuella mötesplatsen. Syftet var att skapa ett gemensamt nätverk, en arena, både fysisk och virtuell, mellan hästmänniskor och entreprenörer i Småland och Blekinge för att skapa ett nationellt hästcentrum med Tingsryds Travbana som den fysiska mötesplatsen. Målen var att ta fram en behovsanalys från de olika hästsportsgrenarna, hitta finansiering att förverkliga detta samt bygga upp ett nätverk mellan hästfolk, lantbrukare och företagare. Målgrupperna var hästfolk, lantbrukare och företagare inom upplevelseindustrin. Projekttiden var november 2002 – december 2003. Förstudien ledde bl.a. till att Innerplansgruppen – På samma plan bildades. Innerplansgruppen sökte och fick beviljat ett Mål 2 projekt för att bygga den kompletta hästsportarenan. I första skedet byggs nu en stor kombibana och islandsovalen. Nästa skede blir den stora hoppbanan på gräs, men det är inte klart med sponsringen för den ännu. Sista steget blir fälttävlansbanan med sin träningsbana. Invigning av de två första banorna planeras till sommaren 2006. Tingsryd och Ronneby kommuner har vidare inlett ett samarbete kring besöksnäringen där Tingsrydstravet är det ena navet och Brunnsparken i Ronneby det andra. Några evenemang planeras redan tillsammans. Projektet pågår t.o.m. 2007.

En i varje by är ett samarbetsprojekt mellan tre svenska Leaderområden: Kustlandet, Intryck Hälsingland och Leader+ Sommenbygd. Ett antal personer i respektive område har utbildats i landsbygdsutveckling och processledning och själva använt kunskaperna i lokalt utvecklingsarbete. Utbildningen har genomförts i regi av SLU och Studieförbundet Vuxenskolan.

Sammanställning av projekt inom insatsområde 2 – *interregionalt* samarbete.

LAG-grupp	Projektnamn	Samarbetsparter	Status
E-bygd i gränsland	Förstudie på samma plan	Smålandsgruppen	Avslutat
	Leader Cooperation	Smålandsgruppen, Sommenbygd, Leader+ Gotland	Avslutat
Carpe Mare	Inga uppgifter.		
Leader+ Gotland	Inga uppgifter.		
Kärnan i Västra Götaland	Ram Leadercheckar		
	Ungdomsnätverk		Avslutat
Smålandsgruppen	Förstudie: på samma plan	E-bygd	Avslutat
	Följ upp, samverkansdel		
	Ungdomsnätverk		
	Leader+ Cooperation	E-bygd, Sommenbygd, Leader+ Gotland	
Astrid Lindgrens hembygd	Förstudie insatsområde 2		Avslutat
	Förstadium 1 ungdomsnätverk		
Leader+ Sjuhärad	Inga uppgifter.		
Våg 21	Inga uppgifter.		
Intryck Hälsingland	En i varje by	Kustlandet, Sommenbygd	
	Idéverkstad Plus		
Kustlandet	Bråviken i fokus		Avslutat
	En i varje by	Intryck Hälsingland, Sommenbygd	Avslutat
Leader+ Nedre Dalälven	Ungdomsnätverk		Avslutat
Leader+ Sommenbygd	Interregionalt samarbetsproj.		
	Ungdomsnätverk fas 1		Avslutat
	Ungdomsnätverk fas 2		
	Lärande lokal utveckling – En i varje by	Kustlandet, Intryck Hälsingland, SLU, Vuxenskolan	Avslutat
	Bygga naturliga nätverk kring Naturens Bästa	Kustlandet	Avslutat

Källa: STINS och Nätverkets projektdatabas.

3.2.2 Projektexempel – transnationella projekt

Transnational Film Youth är ett projekt kring filmskapande som direkt utvecklats efter det ungdomsevent som hölls i Hultsfred hösten 2004 inom ramen för projektet *Ungdomsnätverk* (fas 1). *Transnational Film Youth* är ett samarbete mellan fyra Leaderområden, tre i Skottland och Leader+ Sjuhärad i Sverige. Projektet ska involvera unga människor från Skottland och Sverige genom att ungdomarna utvecklar lokala filmprojekt om sin situation i sin hembygd, människorna omkring dem och de kulturer som de lever i. Främst ska projektet utveckla ett inline-nätverk där idéer, filmer och erfarenheter kan utbytas. Lokala filmprojekt ska startas som innehåller filmskapande, redigering och planering samt arrangemang för gemensamma event. Projektet ska avslutas genom en stor filmfestival som ska hållas både i Sverige och i Skottland där de alster som har producerats under året ska visas. Projektet ska även innehålla en Oscarsgala i Skottland och ett 22-timmars filmmaraton i Sverige. Övergripande syfte är att stärka ungas situation på landsbygden i Sjuhärad genom att de får uttrycka sig i ett modernt medium och utbyta erfarenheter, tankar och idéer med andra i bygden och i Skottland, lära sig om sin egen och andras kultur samt få kontakt med andra länder.

Projektet SISU step 2 – *Small Islands for Survival and Understanding* syftar till att öar, främst utan fast landförbindelse inom olika Leader+ områden i Nordeuropa (Carpe Mare i Sverige,

Finland och Skottland samt ev. tillkommande parter) utvidgar sina möjligheter till att hitta innovativa lösningar på problem samt dra nytta av lokala projekt och idéer som utförts och uppkommit på gräsrotsnivå på de olika öarna och orterna. Projektets ändamål är att grunda ett fungerande internationellt nätverk för små öar/skärgårdssamhällen som vill starta/är involverade i eller har avslutat Leader+ projekt vars mål är ökad trivsel, att bromsa flyttrörelsen samt att skapa grundförutsättningar för åretruntboende i skärgården. Projektet och projektdeltagarna kan också spela en viktig roll i diskussionen om framtagandet av de nya generella ramarna för kommande regionalpolitiska stöd. Projektet pågår t.o.m. 2006. SISU step 2 föregicks av en förstudie av Carpe Mare som syftade till att förbereda ett transnationellt projekt. Detta lyckades man med efter åtta månaders intensivt arbete. De tilltänkta samarbetspartnerna ändrades några gånger under riggningsfasen. Dock var det i september 2004 bestämt att Leader+ områdena Carpe Mare, In the Same Boat (Åboland, Finland), WHELK (Skottland) och ett blivande Leader+ område i Estland skulle starta det gemensamma projektet: SISU, Small Islands for Survival and Understanding.

Sammanställning av projekt inom insatsområde 2 – *transnationellt* samarbete.

LAG-grupp	Projektnamn	Samarbetsparter	Status
E-bygd i gränsland	Juniorfiskeguide T.R.Y. Angling	Tre Leaderomr. i Europa Skottland	Avslutat
Carpe Mare	SISU SISU step 2	Finland, Estland, Skottland Finland, Estland, Skottland	Avslutat
Leader+ Gotland	Vidgade vyer Aktiviteter och landsbygds- turism/In to X-change	Ramprojekt Smålandsgruppen (koordinator), Irland, Lettland	Avslutat
Kärnan i Västra Götaland	Transnation. förproj-steg 1 Tänknik Irland	Ramprojekt Irland	
Smålandsgruppen	In to X-change Utvecklingsplaner Möjligheter med lövträ	Irland, Lettland, Gotland (Smålandsgruppen koordinator) Danmark (koordinator) Danmark (Sv koordinator)	
Astrid Lindgrens hembygd	Inga uppgifter.		
Leader+ Sjuhärad	Transnational Film Youth Marknadsplats	Skottland Tyskland	
Våg 21	Ramprojekt insatsomr 2		
Intryck Hälsingland	Idéverkstad Plus SNAP Ways of Europé		
Kustlandet	Entreprenörskollo	Spanien Astrid Lindgrens hembygd, Finland, Skottland, Danmark	
Leader+ Nedre Dalälven	Transnationell resurs RTT	Ramprojekt England (koordinator), Frankrike, Skottland, Polen	
	Hand i hand	Finland (koordinator)	
	Förstudie transnationellt	Ramprojekt/förstudie	
Leader+ Sommenbygd	Transnationellt samarbetsprojekt Nordic Leader Dimension	Ramprojekt Finland, Danmark	

Källa: STINS och Nätverkets projektdatabas.

3.3 INSATSOMRÅDE 3 NÄTVERK

Svenska nätverket för Leader+ har gjort åtskilliga insatser för att sprida information om Leader+ till olika intresserade på lokal, regional, nationell och internationell nivå genom möten, konferenser, trycksaker och via internet. Nedan följer en redovisning av aktiviteterna (som bygger på de rapporteringar Nätverket gjort till Glesbygdsverket).

- *Almedalenseminarium i samarbete med Glesbygdsverket och LAG*
Allmänt ett lyckat evenemang med många besökare till seminariet och en bra debatt. Många beslutsfattare och centrala aktörer var där. Samma plats är bokad för 2006.
- *Årets Leader*
Uppmärksamheten och allvaret hos Leadergrupperna har ökat. Det känns som om utmärkelsen ”har satt sig”.
- *Nya Landsbygdsprogrammet*
Efterfrågan av information omkring det nya landsbygdsprogrammet har ökat radikalt

under året. Nätverket har medverkat i referensgruppen. Nätverket har också tillsammans med några verksamhetsledare och LAG-ordföranden vid två tillfällen träffat Jordbruksdepartementet för att sprida värdefulla erfarenheter från nuvarande programperiod till nästa.

- *Möte med Svenska Naturskyddsföreningen (SNF)*
Möte om miljöfrågor i juni för att genom projektexempel ge en bild av möjligheter med Leadermetoden i miljöaxeln inför det nya landsbygdsprogrammet.. Två olika LAG var representerade; Astrid Lindgrens hembygd och Leader+ Nedre Dalälven.
- *Leaderinformation till olika parter*
I oktober medverkade nätverksskansliet tillsammans med Kärnan i Västra Götaland och Sjuhärad vid en informationsdag om Leader och nya landsbygdsprogrammet vid Vara Folkhögskola arrangerad av LKU, Lokala kooperativa utvecklingscentrum.

Nätverksskansliet medverkade vid en länskonferens om LBU-programmet arrangerad av länsstyrelsen i Västernorrland den 21 november. Ett 35-tal deltagare från länet, kommunerna, LRF och länsbygderådet medverkade.

Träff med kommunföreträdare i norra Bohuslän och i Älvsborg för att ge information om Leader i en diskussion om mobilisering för det framtida landsbygdsprogrammet. Möte har även hållits med Länsstyrelsen i Östergötland den 21 december inför det nya landsbygdsprogrammet.

Möte hölls den 21 oktober med Landsbygdskommitténs Sven-Gunnar Persson (kd).

Den 14 december hölls ett möte med Anita Brodén (fp) initiativtagare till riksdagens nätverk för landsbygden.

- *Analyssamarbeten*
Forskarforums resultat: 13 personer samlades i mars för att diskutera analysbehov med utgångspunkt från inskickade ”undringar”. De som formade en tvärvetenskaplig grupp och ville gå vidare med en forskningsansökan blev lovade medel för att finansiera en träff med gruppen för att skriva ansökan. En sådan begäran har kommit in.

Våg 21 samarbetar med POMO Österbotten, en Leadergrupp i Wales, en i Tyskland och en i Holland omkring analys och forskning kring lokal utveckling. Örebro universitet är med från Sverige och motsvarande universitetskontakt har de övriga LAG. Ungern ska nu också gå med. Även Glesbygdsverket är involverat. Nätverket har aktivt medverkat till att skaffa finländska och ungerska partners. Nätverket deltog i resa till Wales i november.

- *Nätverksträffar/Plusforum*
De s.k. LAG-dagarna hölls i Tranås, i Leader+ Sommenbygds område.

Plusforum har hållits i Leader+ Nedre Dalälven och på Tjörn i Carpe Mares område. Nätverket var medarrangör.

Nätverksträffen i Vindeln hölls den 17-18 november och hade nära ett 70-tal deltagare både från Leadergrupper och från Leaderliknande grupper och aktörer från norrlandsläna som ännu inte arbetar enligt Leadermetoden. Observatoriets Contact Point i Bryssel medverkade också.

3.3.1 Internationellt nätverksarbete

- *Forskarsamarbete mellan Leadergrupper*
3-5 november medverkade nätverket vid mötet i Wales med ett transnationellt samarbetsprojekt mellan Wales, Irland, Sverige (Våg 21), Holland och Ungern, kallat NOLD (Network of Local Development). Syftet är att åstadkomma ett europeiskt nätverk mellan forskare och praktiker inom lokal utveckling.
- *Nordiskt samarbete*
Som resultat av tidigare träffar med finländska Leadergrupper har ett samarbete mellan ett flertal grupper i Finland och Sverige och eventuellt Danmark startat. Projektet heter ”The Nordic way of Leader”. Sjuhärad, Astrid Lindgrens hembygd samt Sommenbygd är svenska deltagande. Nätverkskansliet har varit med i diskussionerna och kommer också att medverka på något sätt i själva projektet.
- *Landsbygdskonferens i Newcastle ordnad av EU:s ordförandeland*
7-8 november var Leadernätverket med i den svenska delegationen vid landsbygdskonferensen i Newcastle arrangerad av det brittiska ordförandeskapet.
- *Polsk nätverksträff*
Den 19 december medverkade nätverkskansliet vid en nationell polsk Leaderkonferens i Warszawa och presenterade Leadertanken i allmänhet och det svenska Leaderprogrammet i synnerhet. Konferensen arrangerades av den polska nätverksorganisationen.
- *Expertarbete åt Contact Point*
Nils Lagerroth från nätverkskansliet har varit ”tjänstledig” från ordinarie arbetsuppgifter under hösten/vintern 2005/2006 och utfört uppdrag som expert för European Observatory Contact Point. Arbetet har dels inneburit att konkretisera de kriterier som finns för Leader generellt, dels att beskriva ett antal goda exempel på Leaderprojekt. För svensk del har projekten *Högländsklättrarna* i Sommenbygd, *Österåkers lanthandelcenter* i Våg 21 och *Svartådalen* i Nedre Dalälven beskrivits. Dessa ”best practices” (totalt 57 stycken) som har beskrivits av expertgruppen, kommer att publiceras i en databas knuten till Contact Point.
- Exempel på andra internationella aktiviteter som Nätverket medverkat vid/medarrangerat är båtseminarium med Finland, samarbetsseminarium med Finland och Cooperation Fair i Bryssel.

4 ADMINISTRATION OCH UPPFÖLJNING AV PROGRAMMET

4.1 ÖVERVAKNINGSKOMMITTÉNS ARBETE

I syfte att övervaka programmet har Sveriges regering inrättat en övervakningskommitté i enlighet med artikel 35 i Rådets förordning (EG) nr 1260/1999 av den 21 juni 1999 om allmänna bestämmelser för strukturfonderna. Övervakningskommitténs ledamöter och ersättare utses av regeringen i enlighet med rådets förordning och kapitel 11.2 i det Nationella programmet för Leader+. Ordförande för kommittén är Katarina Sjölander, Näringsdepartementet. Glesbygdverket svarar för sekretariatsfunktionen till Övervakningskommittén.

Sammansättning av Övervakningskommittén 2005

Ordinarie ledamöter	Organisation	Ersättare	Organisation
Katarina Sjölander (ordf.)	Näringsdepartementet	Agneta Spetz	Näringsdepartementet
Thomas Bengtsson	Jordbruksdepartementet	Mathilda Åberg	Jordbruksdepartementet
Karl-Erik Nilsson	Sveriges kommuner och landsting	Solveig Ekh	Sveriges kommuner och landsting
Göran Blom	Naturvårdsverket	Kersti Linderholm	Naturvårdsverket
Kerstin Aggefors	Nutek	Ove Bengtsson	Nutek
Ann-Marie Nordström	Skärgårdarnas Riksförbund	Kjell Björkqvist	Skärgårdarnas Riksförbund
Ingrid Mars	Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)	Anders Johannesson	Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)
Elisabeth Rooth Eriksson	Hushållningssällskapet	Magdalena Petersson	Hushållningssällskapet
Cecilia Waldenström	Sveriges Lantbruksuniversitet	Ulf Brangefeldt	Sveriges Lantbruksuniversitet
Thomas Fredén	Landsorganisationen (LO)	Lise-Lotte Ekelund	Landsorganisationen (LO)
Johan Boström	Folkrörelserådet	Ingmarie Wrangefors	Folkrörelserådet
Per-Olof Remmare	Riksantikvarieämbetet	Marja-Leena Pilvesmaa	Riksantikvarieämbetet
Ulf Fahlstad	Företagarnas Riksorganisation	Christina Conrad	Företagarnas Riksorganisation
Silva Wistrand	Sveriges kommuner och landsting	Lars-Axel Nordell	Sveriges kommuner och landsting
Ewa Engdahl	LAG	Carin Alfredsson	LAG
Stig Hansson	LAG	Karina Veinhede	LAG

Göran Blom, Naturvårdsverket, ersatte Ebbe Adolfsson som entledigades i början av 2005.

Under året uppstod en vakans för ledamoten Elisabeth Rooth Eriksson, Hushållningssällskapet, som slutade. Mathilda Åberg, Jordbruksdepartementet, avgick vid halvårsskiftet.

Företrädare för Europeiska kommissionen deltar som rådgivare under mötena. Kommissionens representant har under 2005 varit Heiderose Schmidt. Även Josefine Loriz-Hoffmann och Mathilda Åberg har deltagit från kommissionen. Förvaltningsmyndighet (Glesbygdverket) och utbetalande myndighet (Jordbruksverket) är adjungerade. Förvaltningsmyndigheten är även föredragande. Representant från Svenska nätverket för Leader+ är adjungerad. Andra organisationer eller speciellt inbjudna personer får närvara vid möten efter överenskommelse med ordföranden.

Under 2005 har Övervakningskommittén sammanträtt två gånger. Det första mötet för året hölls på Tofta Strandpensionat, i Leader+ Gotlands område, den 24 maj. Dagen före själva mötet fick ledamöterna en presentation av Leader+ Gotlands verksamhet. Huvudfrågorna för sammanträdet var redogörelse för och beslut om Årsrapport 2004, presentation av upplägg för uppdateringen av halvtidsutvärderingen samt en ekonomisk lägesrapportering. Mötet fattade beslut om att fördela indexeringsmedel från de grupper som inte uppnått n+2 kravet till de grupper som upparbetat minst 100 procent av medlen i relation till n+2 (E-bygd i gränsland, Carpe Mare, Intryck Hälsingland, Smålandsgruppen och Leader+ Nedre Dalälven) i enlighet med liggande fördelningsnyckel. Det beslutades även att avstämningen den 31 oktober 2005 ska ligga till grund för förslag till en eventuell omfördelning av budgetramen hos de grupper som riskerar att inte uppfylla n+2 kravet samt beslut om att kommande omfördelningar av budgetram ska ha stöd hos en majoritet av LAG-grupperna innan beslut fattas i Övervakningskommittén.

I september ägde en skriftlig procedur rum där Övervakningskommittén beslutade om fastställande av de finansiella tabellerna. Till följd av fördelningen av indexeringsmedel på fem LAG-grupper, som beslutades om på mötet den 24 maj 2005, förändrades tabellernas utseende. Ett kommissionsbeslut som bekräftade Övervakningskommitténs beslut fattades herefter, vilket krävdes för att de nya uppdaterade tabellerna skulle vara giltiga.

Det andra mötet för året hölls i Stockholm den 28 november. Ärenden på dagordningen var bl.a. redovisning och beslut om den uppdaterade halvtidsutvärderingen, det ekonomiska läget i programmet och hantering av inkommande skrivelser från både LAG-grupper och de ansvariga myndigheterna Jordbruksverket och Glesbygdverket. En ny beredningsgrupp för budgetfrågor tillsattes med uppgift att ta fram förslag till Övervakningskommittén om eventuella omfördelningar i budgeten. Gruppens förslag ska finnas under tidiga våren år 2006.

4.2 FÖRVALTNINGSMYNDIGHETENS ARBETE

En stor del av Glesbygdverkets verksamhet under året har handlat om budgetfrågor för att uppnå n+2, erfarenhetsöverföring och uppdatering av halvtidsutvärderingen. Utöver förvaltningsuppdraget av Leader+ har verket medverkat i olika processer där Leaderkunskaper efterfrågats och verket har bidragit med material till pågående utredningar inom området. I övrigt sker löpande kontakter med Leaderkanslierna, LAG-ordförandena, andra myndigheter, kommissionen m.fl. i olika typer av frågor och problemlösning för att programmet ska skrida framåt på bästa sätt. Nedan specifika aktiviteter som bedrivits under året:

Medverkan vid möten, träffar och konferenser

Glesbygdverket har medverkat vid nätverksträffar och LAG-ordförandetträffar under året.

Glesbygdverket tillsammans med Svenska nätverket för Leader+ och Leader+ Gotland anordnade under politikerveckan i Almedalen ett seminarium med temat "Leadermetoden som verktyg för ökad medskaparanda och landsbygdsutveckling".

Förutom löpande kontakter med EU-kommissionen har även det s.k. årliga mötet hållits mellan kommissionen och Sverige liksom ett möte med styrkommittén i Bryssel. Det sistnämnda är ett möte som EU-kommissionen kallar alla medlemsstaters förvaltningsmyndigheter till.

Andra konferenser där Glesbygdverket medverkat är en anordnad av Nutek, om de horisontella målen i strukturfondsprogrammen idag och i framtiden. En annan är konferensen Regionernas tillstånd arrangerad av ITPS i samarbete med Glesbygdverket och Nutek. Vid den konferensen presenterades slutsatserna i uppdateringen av halvtidsutvärderingen. Två presentationer om Leader+ har hållits på Jordbruksdepartementet.

Glesbygdverket anordnade även ett antal utvecklingsseminarier 2005 som framför allt riktade sig till tjänstemän på länsstyrelser och motsvarande. Seminarierna handlade om landsbygden i

de regionala utvecklingsprogrammen. Ett av programinslagen var presentation av erfarenheter från Leader+. En fortsättning av utvecklingsseminarierna kommer under 2006.

Löpande kontakter sker mellan Glesbygdverket och Jordbruksverket och ett särskilt arbetsmöte för gemensamma frågor har hållits.

Med Svenska nätverket för Leader+ har hållits två avstämningsmöten förutom den löpande dialogen i olika ärenden.

Besök och studiebesök

Flertalet Leaderområden besöktes under året, främst inom ramen för uppdateringen av halvtidsutvärderingen men även för att besöka verksamheten i allmänhet. Tio av tolv Leaderområden besöktes på plats. Vid majoriteten av besöken var det möte med hela LAG.

Glesbygdverket har under året tagit emot många studiebesök av både svenska och utländska grupper för att bl.a. presentera Leaderverksamheten. De utländska besökarna har bl.a. varit från en institution i Lettland som fått i uppdrag att bygga upp administrationen för Leaderverksamheten, tjänstemän på lokal och regional nivå i Tanzania och regeringstjänstemän från Vietnam.

Planering av nya landsbygdsprogrammet

Förvaltningsmyndigheten har representanter i referensgrupp och arbetsgrupper för planeringsarbetet för det nya landsbygdsprogrammet som ska starta 2007 och har delgett såväl erfarenheter från nuvarande programperiod i flera sammanhang som lämnat yttranden på rapporter och dokument i planeringsprocessen.

Uppdatering av halvtidsutvärdering

Uppdatering av halvtidsutvärderingen genomfördes under året av särskild utredare på Glesbygdverket i enlighet med kommissionens riktlinjer för utvärderingar. Om de huvudsakliga resultaten se avsnitt 5.2.

4.3 UTBETALANDE MYNDIGHETS ARBETE

Jordbruksverket är beslutande- samt utbetalande myndighet för Leader+. Under året har ungefär samma antal rekvisitioner inkommit till verket som föregående år. Rekvirerade och utbetalda medel var dock cirka 10 procent högre än föregående år. Volymen av utbetalda medel har ökat för varje år och motsvarade under 2005 ungefärligen ett års budget av programmet. Sammanlagt har 45 procent av tillgänglig programbudget betalats ut. Utan att tillgodoräkna oss en viss del av det förskott om 7 procent som utbetalades från kommissionen vid programmets inledning hade Sverige vid utgången av 2005 inte uppnått en volym motsvarande n+2. Det innebär att utbetalningsvolymen måste öka ytterligare under resterande år, vid förutsättningen att hela programbudgeten ska förbrukas.

Antalet nya beslut ökade något från föregående år men totalt beslutat belopp var något lägre, eller cirka sju procent lägre än ett års budget av programmet. Totalt har beslut fattats om cirka 80 procent av tillgänglig programbudget vid utgången av 2005. Den nuvarande inriktningen innebär att LAG-grupperna undantagsvis kan inkomma med förslag om nya beslut även under år 2007.

Jordbruksverket har en tät kommunikation med LAG-grupperna i samband med handläggning av ärenden. Även i det löpande arbetet är verket LAG-grupperna behjälpliga i bl.a. frågor kring regeltolkning, utveckling av administrativa system samt utbildning av ny personal.

Jordbruksverket utövar tillsyn över LAG-gruppernas verksamhet. Den fristående Granskningsenheten vid Jordbruksverket ansvarar för kontroll av minst fem procent av stödet. Detta redovisas under särskilda rubriker i denna rapport.

Jordbruksverket har utfärdat föreskrifter för LAG-gruppernas handläggning av stödärenden.

Inga brister har observerats som föranleder ändringar av det av Jordbruksverket föreskrivna system som tillämpas av LAG-grupperna.

Under föregående år, 2004, genomförde Jordbruksverket en omfattande översyn av rutiner för både verkets och LAG-gruppernas hantering av stödärenden inom Leader+. I slutet av det året infördes uppdaterade rutiner inom ramen för verkets gällande föreskrifter. Verket har under 2005 kunnat konstatera att dessa, delvis nya, rutiner fungerar bra.

Jordbruksverket har under 2005 sammanträffat med det organ som utsetts som slutrevisor för det svenska programmet.

4.4 LAG - GRUPPERNAS ARBETE

Detta avsnitt bygger på verksamhetsrapporter och specifika frågeställningar om uppföljning som respektive Leaderområde ombetts inkomma med till förvaltningsmyndigheten inför årsrapporten. Den årliga rapporteringen utgör en väsentlig del i uppföljningen av programmets olika delar för att se så att intentionerna med detsamma följs. Ursprungsmaterialet är av utrymmesskäl nedkortat och redigerat. För djupare kunskap om varje Leaderområde, än vad som finns utrymme till här, hänvisas till respektive LAG-grupps inrapportering till förvaltningsmyndigheten.

Frågan om hur de horisontella målen hanteras i varje område har ställts till LAG-grupperna för att få en uppfattning om hur de hanteras i praktiken vid projektbeslut m.m. De horisontella målen sysselsättning, jämställdhet, miljö, ungdom och integration, som finns beskrivna och definierade i det nationella programmet för Leader+, ska genomsyra hela programmet, men hur detta konkret ska gå till finns inte angivet på nationell nivå. De vanligaste svaren är att målen belyses genom indikatorerna inför projektbeslut och/eller att man har särskilda checklistor vid projektbeslut. Alla LAG hanterar de horisontella målen och det märks förbättringar mot föregående årsrapport. Dock finns det vissa brister där man inte tar hänsyn till något av målen, t.ex. ”integration” där det pekas både på brister i definitionen och att målet är svårt och inte upplevs som riktigt relevant alltid. Brister i nuvarande program vad gäller de horisontella målen är dessvärre något som är välkänt i flera av de andra strukturfondsprogrammen också. Inför kommande program inom strukturfonderna ses arbetet med de horisontella målen därför över. Tanken är att samsyn ska kunna åstadkommas för att ge gemensamma definitioner och mätmetoder som ska kunna användas på likartat sätt i alla program. Nutek initierade detta arbete och förvaltningsmyndigheten har medverkat i en arbetsgrupp.

4.4.1 E-bygd i gränsland/Leader+ Blekinge

Hänt under året

År 2005 beskriver E-bygd som ett år med fokus på innovationer och entreprenörskap och att detta givit resultat. Kraven på projekten är att de, åtminstone på sikt, ska skapa någon form av bestående mervärden i Leaderområdet. Fokus har varit på två områden; möjlighet för lokala grupper att skapa och förverkliga sina idéer samt att främja entreprenörskap.

För att inspirera till nya projekt har gruppen byggt upp en projektbank på webbplatsen. Den är till för att inspirera och få idéer att utvecklas. Här finns att läsa om alla beslutade och genomförda projekt i Blekinge.

En ny form av lokala mobiliseringsprojekt har utvecklats mellan lokala grupper och det offentliga när det gäller att få till stånd bredband ut till landsbygden eller i skärgården. Ut till platser där inte pengarna och de ordinarie anslagen normalt når. Här har lokala eldsjälar tagit på sig arbetet med att organisera, planera, gräva eller montera och gör detta tillsammans med respektive kommun. Finansieringen kommer från Länsstyrelsen och Leader+. Tack vare dessa krafter har det gått att skapa möjligheter som tidigare inte fanns.

När det gäller entreprenörskap så är det främst de så kallade Start-checkarna som blivit en framgångsrik satsning. Entreprenörer kan få hjälp och stöd att övervinna en del av hindren före företagsstart, detta kombinerat med rådgivning och mentorskap. Ett samarbete tillsammans med flera av länets aktörer har byggts upp.

Under 2005 tillfördes gruppen ytterligare medel genom de s.k. indexeringsmedlen, vilket medfört att LAG-gruppen har ytterligare 1,1 miljoner kronor att besluta om under 2006.

Projekt

Fram till och med 30 december 2005 har 67 projekt startats värda nästan 93 miljoner och Leader har beviljat stöd för över 22 miljoner till dessa projekt. Detta är projekt som på något sätt har arbetat för att skapa en utveckling på landsbygden i Blekinge. Under 2005 har LAG-gruppen beviljat medel för 17 nya projekt. Dessa kommer att omsätta mer än 25 miljoner kronor på den blekingska landsbygden eller i skärgården.

Erfarenheterna från projekten är att det inte är pengarna som är det viktiga för resultaten. Den viktigaste funktionen pengarna har haft är nog att man vet att de finns och att detta i sig frigör idéer. Däremot behöver det inte kosta så mycket att förverkliga idéerna när projekten väl genomförs. Den största och kanske mest långsiktiga effekten av projekten är ändå de processer och samarbeten som utvecklas under arbetets gång. Något händer i byn vilket skapar engagemang och gör att det blir mer intressant att bo kvar i bygden.

Särskilt lyckade projekt är de som bedrivs inom ramen för *Start-checkar* eftersom de så konkret visar upp resultat. Syftet med projektet är att underlätta start av företagsamhet och stimulera idéutveckling på landsbygden. Förutom ekonomisk hjälp erbjuds även rådgivning och mentorsstöd som sker i samarbete med flera andra entreprenörer i länet. Varje check är värd 5 000 kronor och en person kan få högst fem checkar, det vill säga totalt 25 000 kronor.

Seniorboende är ett lyckat projekt som visar på att boende på landsbygden själva kan utforma servicen i byn. Projektet har som målsättning att informera, utbilda och starta boendekooperativ för seniorboende i samarbete med Karlskrona kommun. Projektet ska diskutera lämpliga markområden och ta fram programskisser över markområden som kan ligga till underlag för detaljplanen. Projektet ska vidare förprojektera för seniorboende med planlösningar på bostäder, gemensamhetslokaler, avlastningslägenheter, lokaler för hälso- och sjukvård med mera.

Syftet är att finna lösningar och gå från idé till beslutsunderlag för kooperativa seniorboenden på orterna Jämjö, Sturkö, Fågelmara, Torhamn och Ramdala. Projektet syftar vidare till att testa om användande av nya metoder och ny informations- och kommunikationsteknik kan förstärka och utveckla mobiliseringsprocessen i de berörda områdena.

Besöksmål Östra Blekinge är lyckat genom att det förenar ny teknik och hembygdsföreningens arbete med ungdomar samtidigt som det marknadsför kulturhistoriska besöksmål i bygden.

Många söker idag information via internet. Det har Östra Blekinge Hembygdsförening tagit fasta på. För att sprida information och skapa intresse kring lokala besöksmål, har de lagt ut över 30 besöksmål på nätet. Förhoppningen är att ortens skolungdom, lokalbefolkning och turister ska upptäcka och ta del av de rika kultur- och naturvärden som finns i östra Blekinge samt att de vid besöken ska utnyttja det lokala näringslivet. Projektets mål är att skapa ett nytt nätverk för att synliggöra kulturhistoriska besöksmål. I dag ligger 33 besöksmål utlagda på nätet. De kommer att kompletteras med mer information och bilder varefter den samlats in och bearbetats. Som ett komplement till Internetpresentationen har hembygdsföreningen tagit fram en folder, som bland annat ska läggas ut på turistbyråer. I ett längre perspektiv ska projektet, genom ökad turism och besökare i området, stärka det lokala näringslivet och öka möjligheterna för en livskraftig landsbygd.

Horisontella mål

Resultatet från sysselsättningsmålen är att det är 100 bevarade eller nya arbetstillfällen. Fram till idag har man beräknat att 46 procent klarats av. Miljömålen går igenom vid varje projektansökan. Inget projekt som har negativ påverkan kan bli godkänt. Integrationen har påverkats då arbetsförmedlingen har sett att projekten är en utmärkt inskolning för personer som av någon anledning inte så lätt kan slussas in på arbetsmarknaden. Flera av dessa personer har utvecklats enormt under projekttiden och flera har fått erbjudande om arbete efter projekten.

Ungdomar har man arbetat med men det har visat sig vara svårt att hitta en modell för att få igång ungdomars initiativ. En ungdomsgrupp har startat och ett ramprojekt för ungdomar men det är ändå svårt att få igång aktiviteter. Det finns ett undantag och det är ett skolprojekt som heter Levande historia där det har fungerat mycket bra.

Planspecifika indikatorer

Planspecifika indikatorer	Måttenhet	Förväntat resultat	Utfall efter projektslut (projekt från programstart t.o.m. 31 dec 2005)
Nya/bevarade arbetstillfällen	Antal	100 (50 kv/50 män)	43 (prognos för ej avslutade projekt är ca 55-65 personer ytterligare)
Nya företag	Antal	20 (10 kv/10 män)	30
Deltagare i utbildningar	Antal deltagare	300 (150 kv/150 män)	600
Bibehållen/ny samhällsservice	Antal personer	10 000	380 (prognos för ej avslutade projekt är ca. 10 000-14 000 personer)
Förstudier	Antal	30	12
Nätverk eller samverkansprojekt	Antal samarbetskonstellationer/nätverk	20	24
	Antal deltagande företag	60	247
	Antal projekt	20	

E-bygd i gränsland

Budgetutrymme EU-medel Totalt, hela perioden, SEK	Andelen beslutade medel	Andelen utbetalda medel	Uppfyllelse av n+2 t.o.m. 2005 (procent)	Utbetalt av hela Programmet (procent)
27 531 607	19 749 206	11 828 948	96,27	42,96

Akkumulerade uppgifter fr.o.m. 2000-07-01 t.o.m. 2005-12-31. De grupper som i n+2 kolumnen har 100 procent och uppåt har uppnått n+2 målet för 2005.

- LAG-gruppens sammansättning uppfyller Leaderprogrammets alla kriterier. Under 2004 saknades en ungdom i LAG, vilket åtgärdats i början av 2005. Gruppen noterar för övrigt att det tar lång tid att få den (LAG) att agera för att skapa utveckling. Det tar tid att lära känna varandra och våga agera för områdets bästa och inte bara för den egna organisationens.
- LAG-gruppens ordförande: Lennart Henriksson (Karlshamns kommun, offentlig sektor).
- Verksamhetsledare: Tommy Svensson.

4.4.2 Carpe Mare

Hänt under året

2005 har varit året då Carpe Mare identifierat den viktiga vägen gruppen har kvar för att på ett framgångsrikt sätt föra Carpe-Mare-skutan säkert i hamn. Om verksamhetsåret 2001 kännetecknades av mobilisering, organisation och återuppbyggnad av partnerskapet så var 2002 året då beslutsprinciper drogs upp, många bra projektbeslut togs och gruppen kände att den fick fart framåt. Under 2003 ökade tempot och många beslut fattades, ett par projekt blev nästan klara och en deltidsutvärdering genomfördes. År 2004 var också eftertankens år då sju projekt slutredovisades och nya projektbeslut togs och man, med deltidsutvärderingen i botten, började blicka in i framtiden efter 2006. Under 2005 har Carpe Mare kunnat kvittera ut positiva resultat där deras sätt att arbeta visat sig framgångsrikt. Den ursprungliga projektbudgeten är snart in-tecknad. Ett ytterligare tillskott väntar man sig under 2006, men framför allt finns den viktiga uppgiften kvar att dra slutsatser och att använda erfarenheter av genomförda projekt. Det är kommande års verksamhet som avgör om Carpe Mare kommer att lyckas eller ej.

Arbetet med den offentliga medfinansieringen fungerar friktionsfritt i förhållande till kommunerna. Man är välvilligt inställd till att förskotta dessa medel och LAG returnerar tydliga uppföljningar. Problemen som tidigare funnits med de öronmärkta medlen som Näringsdepartementet betalar ut till Carpe Mare via Västra Götalandsregionen är lösta.

När Carpe Mare påbörjades förelåg ett glapp mellan den offentliga medfinansiering som krävdes, för att utnyttja hela den ekonomi som tilldelats Carpe Mare, och den offentliga medfinansiering som Carpe Mare hade blivit lovad. Glappet var på cirka 9 miljoner kronor. Det har gått mycket bra att hitta ny medfinansiering för att minska detta glapp, vilket fram till 2005 betyder att Carpe Mare sammanlagt fått in drygt 12 miljoner kronor i svensk medfinansiering utöver de medel som ställdes till Carpe Mares förfogande vid programstarten.

Under året har flera olika enskilda informationsåtgärder genomförts. Det har varit olika former av presentation av Carpe Mare och Leader+. Ett mål inför 2005 var att webbplatsen, www.carpemare.nu, skulle få en centralare roll i informationsarbetet. Detta var en punkt som halvtidsutvärderingen också pekade på. I dag är webbplatsen aktuell genom ständig uppdatering och intressant genom ny typ av information etc. Den är ombyggd så att uppdatering och förändringar idag kan ske enkelt direkt från kansliet. Webbplatsen har i dag ungefär dubbelt så många besökare som för ett år sedan. Dessutom ges ett nyhetsbrev ut via e-post en gång i månaden till LAG, projektledare, skärgårdsutvecklare samt andra intresserade. Nyhetsbrevet produceras av kansliet.

Vidare har kansliet under året också bearbetat framför allt VästNyttts redaktion. VästNytt är det enda massmedium som täcker hela Carpe Mares område. VästNytt har fått information om bland annat projekt. De har gjort reportage om *Från Atlanten till Julbordet (Långaprojektet)* samt *Saltängslamm*. Det senare kom även med i Landet Runt samt Landet Runts årskrönika.

Vad gäller arbetsuppgifterna har dessa förskjutits – från att stödja rigging av projekt och arbeta fram metoder och system för det administrativa arbetet mot det resurskrävande uppföljningsarbetet (rekvisitioner etc.) och projektutvärdering, avrapportering, erfarenhetsutbyte etc. Dessutom har en ny viktig arbetsuppgift aktualiserats genom halvtidsutvärderingen – mobilisering av ett kustpartnerskap för tiden efter 2006. Där har Carpe Mare en stor och viktig uppgift.

Det forum som Stora LAG utgör i Carpe Mare är en mycket viktig plattform för att nå framgång i arbetet. Ett exempel är LAG:s dokumenterade diskussioner om principer som varit till avgörande hjälp för kansliet när diskussioner om huruvida Carpe Mare kan stödja ett projekt eller ej uppstått. Bredden och kunskapen i LAG är en mycket bra kvalitet hos hela Carpe Mare

som man bör slå vakt om. Halvtidsutvärderingen betonar den viktiga utmaningen i att utveckla LAG Carpe Mare som det utmärkta och användbara forum det är.

Projektverksamheten

Som särskilt lyckade projekt framhåller Carpe Mare *Lusten till Kusten*, *Ostronyngelodling* och *Saltängslamm*.

I de flesta glesbygdsrapporten framhålls besöksnäringen som ett medel att förbättra förutsättningarna för permanentboende. Att utveckla en besöksnäring från noll är emellertid svårt, särskilt när de potentiella aktörerna är otydliga, oorganiserade och därmed otillgängliga för riktade insatser. Avsikten med *Lusten till kusten* är att vaska fram nya potentiella aktörer vid sidan av den etablerade besöksnäringen i Tjörns, Kungälv och Öckerö kommuner. Projektet kommer med hjälp av ett stort antal deltagare att göra en kartläggning av potentiella besöksmål och entreprenörer i de perifera kustbygderna med avseende på småskalig natur- och kulturturism. Besöksmålen ska systematiseras och katalogiseras med hjälp av lokal kunskap i syfte att ta fram vederhäftigt informationsmaterial. De potentiella entreprenörerna ska erbjudas en kostnadsfri kontaktmässa för att bilda nätverk med varandra samt få en länk till den etablerade besöksnäringen för att nya idéer ska kunna skapas och fångas upp. I samband med kontaktmässan ska det även finnas information om vilken typ av företagsstöd och möjligheter till kompetensutveckling som finns.

Ostronbeståndet utmed västkusten begränsas främst av att vattentemperaturerna ofta är för låga samt att arealerna med lämpligt element för ostronlarvernas sättling är begränsade. För att ostron ska skapa larver krävs att havsvattentemperaturen når 15 grader. Då detta endast sker i genomsnitt var femte år, och på grund av att ostron på vår breddgrad har ganska långsam tillväxt, har efterfrågan visat sig vara större än tillväxten. Projektet *Ostronyngelodling* syftar till att hjälpa naturen på traven, genom att kläcka ostronyngel i landbaserade dammar, för vidare utplantering i havet. Detta har inte tidigare provats i Sverige, men på bl.a. Irland har man under lång tid kläckt ostronlarver i dammar. Nominerat till årets projekt 2004.

För att hålla strandängar och gamla betsmarker öppna krävs en markant ökning av djur samt en organisation som kan hantera ett större djurbestånd. Det antal djur som behövs för att effektivt vårda kulturlandskapet utgör i sig en resurs varpå näringsverksamhet kan bedrivas. Projektet *Saltängslamm* går ut på att Hallsviks fårägarförening i samarbete med SDN Styrso vill ta tag i och belysa de hinder och möjligheter som ryms inom en utökning av fårdriften. Inom projektet ska olika slaktmöjligheter för skärgården utredas samt utvärderas. En modell ska skapas för slaktmöjlighet i skärgårdsområden där tillgängligheten begränsas och där logistikproblemen sätter prov på såväl ekonomin som säkerheten och djuromsorgen. Projektet ska göra en marknadsanalys samt lägga grunden för en upparbetning av ett varumärke byggt på de positiva värden som förknippas med skärgården. Kontakter och utbyte med charkuteri- och restaurangnäringen i Göteborg ska etableras så att produkterna kan säljas lokalt. Nominerat till årets projekt 2005.

Horisontella mål

Jämställdhet speglas genom den programspecifika indikatorn där det inför varje projektbeslut ska anges om det bidrar till/inverkar positivt på jämställdheten.

Ökad sysselsättning mäts genom såväl den programspecifika indikatorn nya arbetstillfällen för män, nya arbetstillfällen för kvinnor som via den planspecifika indikatorn nya företag ledda av män, nya företag ledda av kvinnor, nya företag ledda av ungdomar. Flera projekt har som inriktning att skapa förutsättningar för ökad sysselsättning men flertalet har detta som en identifierad effekt efter projektidens slut.

Integration mäts inte genom några indikatorer. Carpe Mare har dock samverkat med ett projekt finansierat av mål 2 öarna, Moderna skärgårdsbor, som behandlat frågor kring nya skärgårdsbor och deras liv i kustområdet. Några särskilda åtgärder under 2005 är inte vidtagna.

Miljö mäts genom både program- och planspecifika indikatorer. Carpe Mare har flera projekt där naturmiljön är huvudsakligt tema.

Ungdomsengagemanget hanteras genom bl.a. den planspecifika indikatorn antal nya arbetstillfällen för ungdomar, antal ungdomar som deltar i nätverk som skapats via Carpe Mare-projekten. Ett projekt har explicit haft ungdomar som målgrupp.

Planspecifika indikatorer

Planspecifika indikatorer	Måttenhet	Förväntat resultat	Utfall efter projektslut (projekt från programstart t.o.m. 31 dec 2005)
Nya företag	Antal tot.	87	43
	-varav kvinnliga	35	27
	-varav ungdomsföret.	28	5
Nya arbetstillfällen	Antal totalt,	150	104
	- Varav för kv	58	52
	- för ungdomar	35	14
Nätverk	Antal totalt,	140	1 578
	- varav kv	48	597
	- varav ungdomar	100	474
Miljövårdsinsatser	Antal projekt	4	12
Nya produkter	Antal	5	24
Utbildningsprogram/föreläsningar	Antal	45	74
Nya transportlösningar	Antal	5	6

Carpe Mare

Budgetutrymme EU-medel	Andelen	Andelen	Uppfyllelse av n+2	Utbetalt av hela
Totalt, hela perioden, SEK	beslutade medel	utbetalda medel	t.o.m. 2005 (procent)	programmet (procent)
24 143 812	25 406 322	12 122 266	111,13	30,97

Ackumulerade uppgifter fr.o.m. 2000-07-01 t.o.m. 2005-12-31. De grupper som i n+2 kolumnen har 100 procent och uppåt har uppnått n+2 målet för 2005.

- LAG-gruppens sammansättning uppfyller idag inte programmets ställda krav vad gäller jämn fördelning kvinnor-män. Man försöker påverka valet av nya utnämningar av LAG-ledamöter i så hög grad som möjligt för att komma till rätta med snedfördelningen. De tre ungdomsplatserna är obesatta. Arbetet med att få fram ersättare pågår.
- LAG-ordförande är Inger Blixt (ordf. i stadsdelsnämnden Styrso, Göteborgs kommun)
- Verksamhetsledare är Ingemar Rosén.

4.4.3 Leader+ Gotland

Hänt under året

2005 har på projektsidan präglats av stora projektbeslut där över 15 miljoner kronor är fördelade till olika projekt. En kraftsamling har gjorts av kansliet för att hålla hög takt i rekvisitionen av EU-medel och detta har inneburit att Leader+ Gotland under året rekvirerat lika mycket EU-medel som under hela perioden 2000-2004.

I LAG har det inre arbetet varit i fokus där gruppen tänkt lite längre än till det formella beslutsfattandet och där man i högre grad än tidigare försökt se varandra som vänner och kollegor i stället för representanter för organisationer och myndigheter, vilket bidragit till god stämning i LAG och mer ”genompratade” beslut.

Det stora samtalsämnet under 2005 har varit vad som kommer efter Leader+ när programperioden är slut 2006. LAG har på olika sätt försökt påverka för en fortsatt satsning på Leadermetoden som en bra modell för utveckling av landsbygden.

Projektverksamheten

Planen för 2005 har varit att prioritera områdena Näringsliv och Ungdomar vid projektbeslut samt överförbarheten av LAG:s arbetsmetod. Prioriteringarna bedöms ha skett enligt plan.

Exempel på ett som Leader+ Gotland bedömer som lyckat projekt är *Säljbolag för livsmedelsproducenter*. Sju företag samverkar i ”Matön Gotland” för att marknadsföra gotländska livsmedelsprodukter till större butiker i Mälardalen. För att få full kraft i projektet ska en samordnad försäljning organiseras. Ett säljbolag som arbetar med den dagliga försäljningen och som anordnar olika marknadsaktiviteter ska vara inriktningen för att klara en expansion. Ett sådant säljbolag skulle efterhand som man etablerat verksamheten också kunna ta in nya gotländska produkter i sortimentet. Samverkan mellan företagen i ”Matön Gotland” med turistföretag, är ett innovativt sätt att påverka konsumenten att välja gotländska produkter och att resa till Gotland. Leader+ Gotland anser att detta är ett projekt som har stor potential och har möjlighet att skapa ett flertal arbetstillfällen både i produktionsledet och säljledet. Projektet ses som nyskapande ur det perspektivet att man här samlar ett antal företag som har en gemensam stadigvarande försäljningsorganisation i Stockholm/Mälardalsområdet.

Resultaten hittills är lyckad marknadsföring av gruppens produkter på matmässan i Visby hamn och journalistresan sommaren 2005. Artiklar har varit med i bl.a. Gotlandsguiden, Allt om Mat och Dagens Industri samt inslag på TV4 och SVT om gotländska produkter. Det har varit både med- och motgångar då det gäller etablering av gruppens produkter på Coop Forum. I tre nya ICA-butiker i Mälardalen har det skett introduktion. Klartecken har skett med leverans via SABA som är ledande importör av frukt, grönsaker och blommor. Målet är att senast under 2006 ha etablerat ett bolag med säljare och att man har etablerat försäljning i minst 20 större butiker i Mälardalen inom tre år. För detta krävs att åtminstone 30 butiker bearbetas genom säljinsatser.

Horisontella mål

De horisontella målen behandlas alltid i samband med en ansökan då en bedömning sker om projektet kommer att ha en positiv påverkan på miljö, ungdomar och jämställdhet. I samband med uppföljningen ska detta verifieras. Detta sker i samråd med kansliet som medverkar vid bedömningen. Någon särskild metod för detta har inte utarbetats.

Planspecifika indikatorer

Planspecifika indikatorer	Måttenhet	Förväntat resultat	Utfall efter projektslut (projekt från programstart t.o.m. 31 dec 2005)
Nya produkter och/eller marknader	Antal	60	12 + 7 (nya marknader)
Kampanjer/infoinsatser	Antal	10	19
Utvecklade produkter	Antal	10	28
Nya servicelösningar	Antal	2	1
Nätverk	Antal	2	13
Möten	Antal	5	0
Nya samarbetslösningar	Antal	10	11
Nya marknader	Antal	5	7
Nya ungdomsföretag	Antal	5	0
Ungdomsnätverk	Antal	4	1
Projekt med deltagande ungdomar	Antal	10	2

Gotland

Budgetutrymme EU-medel Totalt, hela perioden, SEK	Andelen beslutade medel	Andelen utbetalda medel	Uppfyllelse av n+2 t.o.m. 2005 (procent)	Utbetalt av hela programmet (procent)
24 083 968	23 489 104	12 892 434	120,70	53,53

Akkumulerade uppgifter fr.o.m. 2000-07-01 t.o.m. 2005-12-31. De grupper som i n+2 kolumnen har 100 procent och uppåt har uppnått n+2 målet för 2005.

- LAG-gruppens sammansättning uppfyller programmets krav.
- LAG-ordförande är Stig Hansson (Länsbygderådet, ideell sektor)
- Verksamhetsledaren heter Annelie Söderström.

4.4.4 Kärnan i Västra Götaland

Hänt under året

Den största utmaningen under 2005 har varit samverkan i alla dess skepnader. Efter ett par års trevanden har nu flera projekt framgångsrikt kroat arm med varandra. Framför allt mellan besöksnäringen och matsektorn har stora framsteg gjorts för att en besökare ska uppleva området som en helhet. Det är mycket kvar än, men både livsmedelsproducenterna och restaurangerna är entusiastiska till detta nya stimulerande samarbete. Detta har öppnat för nya dimensioner om vad området har att erbjuda samt en kick för de inblandade.

Många processer har satts igång och flera projekt går nu stärkta in i nya faser med nya idéer. Exempel på det är *TänkNik* som nu sprider erfarenheterna från den första etappen vidare till övriga kommuner, samt etablerar samarbete med Irland. Café Tornet i Främmostad startades med ideella krafter men nu efter projektetiden tar en företagare över verksamheten. Detta är ett

exempel på hur den sociala ekonomin bereder väg för näringslivssatsningar. Bonna Marknad har efter den första fasen utvecklat ett gemensamt förädlingskök och medverkat i en rad samarbeten med VästgötaLandet och NärMat. Flera av företagen i det nätverket har fått en rejäl skjuts framåt genom olika insatser.

De stora ortsutvecklingsprojekten i Vårgårda, Grästorps och Vara gör alla tre framsteg, och det går också att se en tendens till ökat erfarenhetsutbyte dem emellan. Essunga har under 2005 intagit en aktivare roll och varit delaktig i nio nya projekt, t.ex. Stallaholmsvisionen och Nöjesmetropol. Flera företag i Kärnan-området får nu handgriplig hjälp av projekt Klivet över gårdsgården med att hitta nya marknader genom export, men även import för att stärka konkurrenskraften. Detta kan öka värdet på lokala produkter, som i sin tur kan få småföretagen att växa. En viktig framgångsfaktor är att arbeta med dem som är positiva, så att det skapas förebilder som ger andra råg i ryggen att också våga satsa på det man själv tror på, fast med stöd av andra. En positiv spiral har skapats.

Från att ha varit relativt okänt när det gäller livsmedelförädling och besöksnäring har flera steg nu tagits i rätt riktning, där Kärnan rönt stor uppmärksamhet och där främst företagen bidragit till detta jättekälv. De mindre samhällena i området måste ta en aktiv roll för att förbli levande, vilket man nu visar prov på runt om i Kärnan. Den tätortsnära landsbygden i området har goda förutsättningar att utvecklas och hitta nya sätt att överleva. Lantbruken i området går igenom stora omställningar, där kompletterande verksamheter är välkomna. Genom att arbeta för att hitta en gemensam profil som sträcker sig över kommungränserna, ökar möjligheterna till tillväxt. Framför allt skapar Leader nätverk där företagen ser konkret nytta av att delta. Gemensamma aktiviteter, marknadsföring, utbildningar, erfarenhetsutbyte och inte minst möjligheten att stimulera varandra och ha roligt ihop stärker vi-känslan och minskar synsättet att se varandra som konkurrenter.

En tendens är att antalet projekt som berör alla sex kommunerna minskat under året. Endast i två av de 26 beviljade ansökningarna under 2005 ingick hela Kärnan-området. En anledning kan vara att möjligheten att medfinansiera nya projekt minskade i några kommuner under slutet av 2005. En annan anledning är att det har skett en viss polarisering av området det senaste året. Vissa samarbeten mellan kommunerna, så som VästgötaLandet har spruckit, och den gamla länsgränsen gör sig återigen påmind. Under 2006 ska kommunerna säga sitt om hur de ser på ett fortsatt samarbete i nästa programperiod.

Projektverksamheten

Hittills har 91 projekt startats inom Kärnan i Västra Götaland. Det har varit många små projekt, s.k. Leadercheckar (37 st.), men också en del stora projekt med över en miljon kronor i

budget (18 st.). 55 projekt har avslutats och resulterat i 54 nya arbetstillfällen, 18 nya företag, 13 bevarade arbetstillfällen, 65 nya tjänster och produkter och 93 nya nätverk för att nämna några effekter. Många stora projekt kommer att pågå t.o.m. 2007, och förväntas generera goda resultat.

Kärnan framhåller *TänkNik II* som ett särskilt lyckat projekt. Avsikten är att få barn och ungdomar mer intresserade och utbildade i teknik och matematik för att på detta sätt utöka rekryteringsbasen för företagen och få ungdomar att stanna kvar i området eller komma tillbaka till de jobb som finns. I dagsläget är det tyvärr mycket få elever som på gymnasiet väljer sk. teoretiska linjer och då bl.a. teknik och naturvetenskap. Målet är att minst fem flickor från TänkNik's Teknik & Design ska välja teknik eller naturprogrammet på gymnasiet.

Projektet främjar barns kreativa utveckling, lust att skapa, förståelse för teknik och naturvetenskap samt uppfinningsrikedom. Syftet med projektet är att bygga en mer stabil och långsiktig grund för TänkNik samt överföra erfarenheter och arbetssätt till hela Kärnan-

området. Experimentaskolgården och Teknikcentrum i Vårgårda kan användas som utbildningsbas för studiebesök m.m. från hela området.

Tanken är att också arbeta med särskild inriktning på flickor i högstadiet. Innan TänkNik-projektet startade valde inte några flickor teknik på högstadiet. Nu har 45 flickor i årskurs 7 och årskurs 8 valt Teknik och Design. I blivande årskurs 7 har så många flickor valt T & D att alla kanske inte får det tillvalet. Målet är att betydligt fler flickor nu söker sig till naturvetenskapliga/tekniska programmet på gymnasiet.

Projektet har under den första fasen fallit mycket väl ut, då de arbetat med att få ungdomar mer intresserade av teknik. Detta har skett på ett innovativt och intresseväckande sätt, genom experiment där man lockar fram barnens kreativitet, nyfikenhet och skaparlust. En viktig ingrediens är också att det är minst lika intressant när det inte går ”bra”, där barnen får fråga sig varför inte experimentet fungerade som de hade tänkt? De arbetar på så sätt också med att stärka barnens självförtroende, genom att ta bort synsättet att ”misslyckas”, och i stället se det som möjligheter till nya utvecklingsätt.

Detta ligger helt i linje med och stärker således Vårgårdas profil och inriktning, dvs. samverkan mellan offentlig verksamhet och näringslivet samt Vårgårdas historik vad gäller innovationer. Projektet kommer att öka möjligheterna att i framtiden hitta rätt kompetens inom området, vilket idag är svårt för alla de företag som är verksamma i området. Ett nära samarbete har skett med näringslivet i Vårgårda, där flera företag har varit aktiva.

Horisontella mål

Vid alla projektbeslut vägs miljö-, jämställdhets, integrations och ungdomsaspekterna in och i ansökningarna framgår hur projektet påverkar dessa delar. Projekt som är positiva för miljö, jämställdhet, integration och ungdomar prioriteras. Dessa parametrar redovisas också i alla slutrapporter.

Planspecifika indikatorer

Planspecifika indikatorer	Måttenhet	Förväntat resultat	Utfall efter projektslut (projekt från programstart t.o.m. 31 dec 2005)
Ungdomar involverade i projekt	Antal	100	1 880
Invandrare i projekt	Antal	50	33
Nya ekologiska produkter	Antal	20	5
Bevarade arbetstillfällen	Antal	50	13,5
Nya tjänster och produkter	Antal	75	60
Nya företag	Antal	20	15
Nya ekonomiska föreningar	Antal	40	3
Besökare och gästnätter	Ökning (från år 2000)	23 100	66 400 (ant. besökare) 3 390 (ant. gästnätter)

Kommentarer över utfallet: Förutom ovan nämnda resultat finns det många resultat som inte går att mäta men som påverkar den ekonomiska utvecklingen i området. Nya processer sätts i rörelse, det sker attitydförändringar, nya samarbeten som leder till indirekta effekter. Leader är heller inget renodlat sysselsättningsprojekt trots att huvudmålet är att skapa ekonomisk utveckling på landsbygden. Utan det handlar om att pröva nya sätt som kan få fart på utvecklingen. Leader innebär att våga stödja det som är utforskat och som inte har prövats tidigare och i det ligger en risk men också en möjlighet. Beslut ska fattas på så goda grunder som

möjligt och projekten ska följas upp på ett bra sätt för att resultaten ska bli optimala, men någon garanti för att ett projekt ska lyckas fullt ut finns inte.

För att inte snedvrída konkurrensen ska Leader främst stödja projekt som bygger på breda samarbeten och som är allmänt näringslivsbefrämjande. Detta gör det svårt att mäta de direkta resultaten i form av antal arbetstillfällen, nya företag och produkter. T.ex. kan ett projekt i förlängningen resultera i nya jobb och företag men det visar sig oftast inte förrän en tid efter att projektet är avslutat och kommer därför inte med i slutrapporten. Under hösten började därför kansliet mäta de långsiktiga effekterna av projekten. Det görs i form av djupintervjuer med de projekt som varit avslutade sedan ungefär två år tillbaka för att bättre mäta de bestående effekterna.

Endast då idén är särskilt innovativ kan direkt företagsstöd ges. Det är också svårt att särskilja vilka resultat som beror direkt på projektet och vad som beror på andra faktorer som samspelas med projektet.

Kärnan i VG

Budgetutrymme EU-medel Totalt, hela perioden, SEK	Andelen beslutade medel	Andelen utbetalda medel	Uppfyllelse av n+2 t.o.m. 2005 (procent)	Utbetalt av hela programmet (procent)
25 638 285	21 104 608	10 320 938	88,81	40,26

Akkumulerade uppgifter fr.o.m. 2000-07-01 t.o.m. 2005-12-31. De grupper som i n+2 kolumnen har 100 procent och uppåt har uppnått n+2 målet för 2005.

- LAG-gruppens sammansättning uppfyller Leaderprogrammets formella krav.
- LAG-ordförande är Marianne Andersson (Företagarna Vårgårda, privat sektor).
- Verksamhetsledare är Carin Alfredsson.

4.4.5 Smålandsgruppen

Hänt under året

Smålandsgruppen erövrade även år 2005 "Årets Leader" i Sverige. Det vinnande projektet var "Möjligheter med lövträ". Vid utnämningen i Almedalen deltog både styrelseledamöter och personal.

I april organiserade Smålandsgruppen tillsammans med Leader Blekinge ett Innovationsseminarium där ett urval av Leaderprojekten presenterades.

Smålandsgruppen har på ett aktivt sätt följt och lämnat synpunkter på den svenska landsbygdspolitiken. Remissvar har lämnats på Landsbygdskommitténs delbetänkande. I budskapet framgår att ett framgångsrikt landsbygdsutvecklingsarbete är beroende av ett starkt kommunalt politiskt intresse för frågorna. Det bör också finnas en administrativ nivå med expertis som länk mellan lokal nivå och region/myndighet.

Styrelsen har tagit initiativ till att initiera förstudier för utveckling av kommunala landsbygdsstrategier. Dessa ska behandla ansvarsfrågor, långsiktig ekonomisk planering och erfarenhetsutbyte samt inriktas på en helhetssyn på livet på landsbygden. Under 2005 har hälften av Smålandsgruppens Leaderkommuner ansökt om medel till förstudier.

Drygt 50 intervjuer, som visar på effekter i de projekt inom LEADER II som avslutades under 90-talet, är genomförda. Materialet kommer att redovisas på Smålandsgruppens hemsida. Leader+projekten ska intervjuas cirka ett år efter det att slutredovisning skett. I de Leaderprojekt som avslutats hittills redovisas 68 nya arbetstillfällen och 53 bevarade arbetstillfällen, 28

nystartade verksamheter är rapporterade. 229 nya nätverk har bildats Dessutom har 4 542 personer deltagit i utbildningsinsatser.

Rekvisitionstakten inom Smålandsgruppen är förhållandevis hög och andelen rekvirerade EG-medel överstiger budgetbetinget. Vid årsskiftet var 50,1 procent av den ursprungliga EG-budgeten utbetalad.

Varaktiga problem med medfinansiering från Landstinget i Kronobergs län har föranlett styrelsen att besluta att minska föreningens engagemang i Kronobergs län.

Projektverksamheten

Smålandsgruppen har beslutat om totalt 120 projektstöd under hela Leaderperioden och 19 av dessa beslutades under 2005.

Projektet Växande kraft sätter barnen i centrum genom att utveckla en arena där barns skaparkraft tas tillvara. Tanken är att barnen i Alstermo i samverkan med Växjö högskola och det lokala näringslivet ska utveckla produkter för en näridrottsplats i främst trä. Att skapa produkter i samverkan med barn är en konkurrensfördel för företagen. Demoanläggningen ska bli ett centrum och en mötesplats för samhället och också ett redskap för marknadsföring. Bland aktiviteterna märks även utbildning, utställningar och seminarium. Projektet har sitt ursprung i tidigare projekt "Barnbra" som fått stöd av Leader. Övergripande syfte är att ta tillvara utvecklingskraften hos barn och ungdomar samtidigt som man skapar produkter i naturmaterial. Detta ger en unik chans till samverkan mellan näringsliv, forskning och skola.

Pauliströms Bygdeförening driver sedan tre år tillbaka mobiliseringsprojektet Nätverksprojektet Pauliström med syfte att engagera invånarna i olika arbetsgrupper inriktade på exempelvis utbildning, näringsliv, turism och ungdomar. Dessa ska tillsammans profilera och marknadsföra bygden. Under det senaste året har verksamheten tagit fart och olika verksamhetsgrupper har bildats och en rad konkreta aktiviteter har kommit till stånd. Glädjande är att drygt tjugo ungdomar arbetar i lokala satsningar som de själva initierat. Internetcaféet har startat sin verksamhet under 2004 och detta lockar både turister och boende. Bygdeföreningen upplever nu en nystart och avser att utveckla bygden som turistmål samt att engagera fler ungdomar i arbetet. Aktiviteter riktade till ungdomar prioriteras. Föreningsutbildning ingår som en del i paketet. Ett nytt samarbete planeras med den danska turistsatsning som sker i Pauliström. I samband med detta ska en särskild utbildning för turistambassadörer genomföras. Samverkan sker med föreningsliv, studieförbund, turistbyrå och Höglandsturismen. Nytt är att ett företagsnätverk ska bildas där samverkan ska ske med Kvillsfors. Efter år 2005 förväntar sig Bygdeföreningen att verksamheten ska kunna drivas vidare i föreningsregi om än i mindre omfattning. Arbetsgrupperna kommer då att vara väl etablerade. Nätverksprojekt Pauliström syftar till att ta vara på den turistström som förväntas komma i och med en dansk satsning på andelslägenheter i samhället. Genom samverkan med detta företag kan nya aktiviteter inledas och orten kan bli ett attraktivt turistmål. Parallellt med detta understöds verksamma arbetsgrupper med prioritering på ungdomsaktiviteter. Tanken är också att stimulera nyetableringar genom företagarnätverket.

Horisontella mål

Miljö nämns i Smålandsgruppens stadgar, som ett övergripande mål, och ska genomsyra all verksamhet. Miljö, jämställdhet och ungdomsinriktning bedöms i den checklista som finns till varje projekt fr.o.m. 2004.

Jämställdhet och integration finns med bland projektens indikatorer vid ansökan om stöd.

Planspecifika indikatorer

Planspecifika indikatorer	Måttenhet	Förväntat resultat	Utfall efter projektslut (projekt från programstart t.o.m. 31 dec 2005)
Genomförda projekt	Antal	300	62 (dvs. avslutade)
Nya heltidsarbeten	Antal	75 (45 kv/30 män)	34 (12 kv/22 män)
Nya deltidsarbeten	Antal	75 (50 kv/25 män)	34 (17 kv/17 män)
Nya nätverk	Antal	300	229
Deltagare i utbildningsinsatser	Antal	800 (450 kv/350 män)	4 542 (2 050 kv/2 492 män)
Projekt med inriktning på bevarande och utvecklande av natur- och kulturarv	Antal	15	79
Projekt med jämställdhetsprofil	Antal	8	43
Projekt med integrationsprofil	Antal	5	38

Kommentarer över utfallet: Utfallet bygger på 62 avslutade projekt.

Smålandsgruppen

Budgetutrymme EU-medel Totalt, hela perioden, SEK	Andelen beslutade medel	Andelen utbetalda medel	Uppfyllelse av n+2 t.o.m. 2005 (procent)	Utbetalt av hela programmet (procent)
32 009 221	28 232 563	16 065 060	117,11	50,19

Akkumulerade uppgifter fr.o.m. 2000-07-01 t.o.m. 2005-12-31. De grupper som i n+2 kolumnen har 100 procent och uppåt har uppnått n+2 målet för 2005.

- LAG-gruppens sammansättning uppfyller Leaderprogrammets formella krav.
- LAG-ordförande är Klas Håkansson (ideella sektorn).
- Verksamhetsledare är Ewa Engdahl.

4.4.6 Astrid Lindgrens hembygd

Hänt under året

Året innehåller både positiva och negativa händelser. Positiva är bl.a. de nätverksaktiviteter med och för samhällsföreningar i området som genomförts. Planen för området framhåller vikten av att stimulera samverkan mellan områdets samhällsföreningar. Denna viktiga målgrupp har dock under tidigare år inte varit framträdande som sökande av projektmedel hos LAG. Under 2005 har man därför arbetat mer konsekvent med att träffa samhällsföreningarna och att skapa kontakter dem emellan. Det har uppfattats mycket positivt av samhällsföreningarna och LAG ser det som en mycket god grund för att generera nya utvecklingsidéer i området.

Ett av syftena med Leaderarbetet är att det ska vara överförbart och modellskapande. Därför är det tillfredsställande att så har skett i stor utsträckning under 2005. Det är bra för att gruppen då faktiskt genererar kunskap till nytta för andra men också för att det stärker och inspirerar internt i området.

Några exempel:

- Skive kommun i Danmark har tagit del av gruppens sätt att arbeta för att själva jobba vidare med samhällsutveckling med ett ungdomsperspektiv.

- Borgholms kommun har tagit del av de nyhetsbrev områdets kommuner arbetar med för att attrahera folk till regionen.
- På tillväxtdag i Gnosjöbygden har gruppen haft förmånen att få delge hur man satsar på/arbetar med kultur som tillväxtfaktor.
- Ungdomsstyrelsen har regeringsuppdrag att göra tematiska fördjupningar och utredningar kring ett antal viktiga ämnesområden som berör unga. För den tematiska fördjupningen kring Kultur och Fritid har Astrid Lindgrens hembygd, som en av fem regioner i landet, fått i uppdrag att bidra med goda exempel på ”verksamheter och metoder som lyckats väl med att erbjuda kultur- och fritidsaktiviteter som attraherar ungdomar”.

Astrid Lindgrens hembygd framhåller också genomförandet av LUPP som något positivt för Leaderområdet. LUPP står för Lokal Uppföljning Ungdomspolitik i Praktiken och är ett enkätverktyg Ungdomsstyrelsen tillhandahåller. Det ingår som en del i LAGs uppdrag som Ungdomspolitisk stödjepunkt. Enkäten kan riktas till olika ålderskategorier av unga från 15-25 år och ger svar på ungas syn kring framtid, försörjning, kultur- och fritidsvanor, inflytande m.m. Ett trettiotal kommuner runt om i landet kommer att genomföra denna omgång, varav Astrid Lindgrens hembygd då koordinerar enkätarbetet i sina fyra kommuner. Det underlag man får fram ska sedan användas för utvecklingsarbete ur ett ungdomsperspektiv vilket ju ligger helt i linje med LAGs Leaderplan. Förutom den mycket värdefulla kunskap enkäten ger förstärker LUPP-arbetet samarbetet och erfarenhetsutbytet mellan de ingående kommunerna.

En betydande svårighet under året är att gruppen även under 2005 haft minskade personalresurser, dels genom att projektrådgivaren gått ner till halvtid för att i december säga upp sin anställning, dels genom att projektledaren för det egna LAG-projektet *Ungt entreprenörskap* varit sjukskriven sedan början av hösten. Då det inte har varit praktiskt genomförbart att ersätta detta med vikarier eller dylikt har det naturligtvis märkts på genomförandekapaciteten.

Revision i ett av gruppens projekt med kommunal anknytning med anmärkning att projektet inte är stödberättigat har inneburit vissa problem. Frågan är inte utredd än men det kan konstateras att diskussioner med projektägare och Jordbruksverket tagit mycket tid i anspråk. Allvarligast är dock att revisionen skapat osäkerhet i vad Astrid Lindgrens hembygd egentligen kan stödja.

Projektverksamheten

Astrid Lindgrens hembygd väljer denna gång att mer beskriva en samling av ett antal kultursatsningar för att påvisa värdet av ett samlat grepp istället för att ge enstaka exempel på ”lyckade projekt”. Var och en av satsningarna är värdefulla men det är tillsammans det blir innovativt och kan ge ordentligt avtryck i regionen. Satsningarna har skett såväl 2004 som 2005 och förhoppningen är att de genomförs med eller utan gruppens medfinansiering även kommande år. Långsiktigheten är viktig.

Projekten är:

- *Popkollo & musikproduktionskollo*
- *Sheena*: en jämställdhetsförening med syfte att stärka tjejers självkänsla och främja den kreativitet och det engagemang som finns hos unga tjejer framför allt när det gäller musik, men även andra kulturformer.
- *UKM*: kulturfestivaler med unga i regionen där Astrid Lindgrens hembygd som förening har en koordinerande roll för de lokala genomförarna.

- *Gatumusikanter*: unga talanger får möjligheter till utveckling och sommarjobb
- *Dansfestival*.
- *Minidansstudio* skapad av tjejer.

En del av projekten ovan är tagna som enskilda beslut medan andra ingår i ramprojekt såsom Utvecklingscheckar eller Ungt skapande i Astrid Lindgrens hembygd.

Vid utvärdering av de enskilda är resultaten bra, projektägarna är nöjda och deltagande unga likaså. Det är ju bra utfall i sig. Än viktigare är att de samlade satsningarna börjar ge signaler från unga och sådana som jobbar med unga att området är inne i en positiv utveckling vad gäller kulturutbud och aktiviteter för unga.

Två tidningsartiklar i Vimmerby Tidning är knappast vetenskapligt belägg för ett påstående (eller att det enbart beror på gruppens satsningar) men det stärker definitivt tron på detta arbetssätt:

En artikel 18/11-05 om *Tre systrar som satsar på musiken* och försörjning inom kultur

(de har varit involverade och deltagit i ett flertal av satsningarna ovan):

”...det känns som vi har en stark gemenskap med många här i trakten. I Vimmerby finns det många duktiga tjejer och killar som vågat ta ett kliv framåt för att göra sin egen grej på scenen. När fler vågar, inspirerar det även andra, tycker systrarna Hjelm. Bra exempel på detta är UKM-festivalerna och popkolloveckan... Vart systrarnas musikkarriär kan leda har de ingen aning om. Anna har i alla fall tagit ett steg i livet för att kunna livnära sig på det hon gillar allra mest...”

En artikel den 8 mars 2006 om *Ungdomlig entusiasm över Grease*:

Artikeln handlar om den musikal som ska sättas upp med unga från Vimmerby och Hultsfred. Jennie Leander Lilja som varit engagerad i flera av de satsningar vi namnger ovan säger så här i artikeln:

”- Vi har märkt ett enormt uppsving när det gäller intresset för dans, teater och musik i regionen.”

Horisontella mål

Sysselsättning: indikatorn antal nya arbetstillfällen. Leadercheckarna till unga som vill utveckla affärsidéer är de delprojekt som har sysselsättningsmål.

Ungdomar: obligatorisk indikator för alla projekt är a) antal delaktiga i projektet b) antal direkt nytta av projektet.

Astrid Lindgrens hembygd har inga kvantitativa mål gällande miljö, jämställdhet och integration.

Planspecifika indikatorer

Planspecifika indikatorer	Måttenhet	Förväntat resultat	Utfall efter projektslut (projekt från programstart t.o.m. 31 dec 2005)
Nya arbetstillfällen:	Antal		
- totalt		Totalt: 75	
- kvinnor		Kvinnor: 45	0,3
- män		Män:30	
- inom privat tjänstesektor (PTS)		PTS: 20	
- inom kunskapsintensiv industri sektor (KIS)		KIS: 20	
Nya samarbetskonstellationer/nätverk	Antal	80	27
Deltagare i utbildningsinsatser:	Antal		
- totalt		Totalt: 1 050 varav	
- unga		Unga: 550	1 619
- kvinnor		Kvinnor: 575	
- män		Män: 475	
Bidrag till att ungdomar uppfattar sig delaktiga i samhällsutvecklingen	Antal	Direkt delaktiga: 1 000 Direkt nytta av projekten: +3 000 Totalt: 4 000	6 549 4 957
Entreprenörskap, företagsamhet, förnyelse i arbetslivet, integration och mångfald	Antal projekt	45	3
Projekt med tydligt inslag av omvärldskontakter	Antal	60 varav	2 (Nationella)
- över kommungränsen	Anges om/vilket slag av	20 internationella	2 (internationellt)
- i Sverige	omvärldskontakter		
- internationellt			
Förändring av antal invånare (inflyttning)	Antal	Totalt: -428 Se separat uppställning i PK. 15-64 år: närmare riket	5
Bidrag till positiv attitydförändring att leva och verka i området	Procentökning	+ 20 %	Uppföljning av dessa indikatorer görs senare under och efter programperioden.

Kommentarer över utfallet: LAG håller just nu på med ett utvärderingsarbete som framöver ska resultera bland annat i analys av utfall.

Astrid Lindgrens hembygd

Budgetutrymme EU-medel Totalt, hela perioden, SEK	Andelen beslutade medel	Andelen utbetalda medel	Uppfyllelse av n+2 t.o.m. 2005 (procent)	Utbetalt av hela programmet (procent)
25 989 437	18 294 780	11 009 727	92,63	42,36

Akkumulerade uppgifter fr.o.m. 2000-07-01 t.o.m. 2005-12-31. De grupper som i n+2 kolumnen har 100 procent och uppåt har uppnått n+2 målet för 2005.

- LAG-gruppens sammansättning uppfyller Leaderprogrammets formella krav med undantag av målsättningen om jämn fördelning mellan samhällssektorerna. Föreningen uppger att det är svårast att värva nya LAG-medlemmar från den privata sektorn. Dock har andelen privat sektor från förra rapporteringen ökat från 17 procent till 25 procent.
- LAG-ordförande är Göran Ehn (Hultsfreds kommun, offentlig sektor).
- Verksamhetsledare är Jacob Käll.

4.4.7 Leader+ Sjuhärad

Hänt under året

Behovet av information har under året varit lika stort som tidigare. Det handlar om både grupper och enskilda som vill veta mer om möjligheterna att driva egna projekt med stöd av Leader+. Men det handlar också om information om verksamheten och uppnådda resultat. Totalt har ett 60-tal sådana informationstillfällen genomförts.

Från och med hösten 2005 testar LAG en ny metod för projektansökningar. Det innebär att den sökande själv presenterar sin ansökan på LAG-mötet. Därefter får sökanden möjlighet att mer i detalj redogöra för projektet och svara på frågor i en mindre grupp med LAG-ledamöter. Ansökan behandlas därefter som tidigare, dvs. att ev. kompletteringar begärs in och AU lägger förslag till beslut innan beslut fattas på nästkommande LAG-möte.

Projekten följer i stort sett de budgetar som antagits för respektive projekt. Ett vanligt förekommande fenomen är att projekten försenas i starten så att projekttid måste läggas till i slutet. Det i sin tur innebär att rekvisitionstakten avstannar och gruppen får problem med att uppnå n+2-regeln. Från och med 2006 har man satt upp krav på att alla pågående projekt ska göra en rekvisition i september för att eftersläpningen inte ska påverka möjligheten att hämta hem resterande EU-medel. Från och med årsskiftet 2005/06 beviljas projektförlängningar (inom budget) restriktivt och oftast enbart till september månads utgång. De pengar som blir över i projektets budget vid slutrekvisition förs tillbaka till en pott så att LAG kan fördela om pengarna till nya ansökningar.

Projektverksamheten

Vid årsskiftet hade totalt 254 intresseanmälningar/ansökningar inkommit. Det innebär att 28 nya ansökningar inkommit under året. Det är en färre än förra året så någon nedtrappning i antalet ansökningar kan inte märkas. Till dessa kan läggas 60 checkansökningar som inkommit.

LAG har bifallit 14 projektansökningar och avslagit fem stycken. Fyra ärenden var ännu inte beslutade vid årsskiftet och två ansökningar var återtagna. Två av de inkomna ansökningarna har AU valt att inte lyfta i LAG. En av dessa har hänvisats till att i stället söka en kulturcheck.

Projektet Uddeboväven har stärkt den lokala identiteten, engagerat bybor i sin egen historia och lyft nutida design i ett framtidsperspektiv. Projektet vill utveckla Uddebo till ett attraktivt samhälle för boende och näringsverksamhet, stärka samhället som besöksmål och slå vakt om Uddebos historiskt intressanta miljö. Detta ska ske genom att man anlägger en kvalitativ historisk permanentutställning inriktad på lokal- och företagshistoria, anlägger en skyltad vandringsled genom det historiskt intressanta Uddebo samhälle samt anlägger en permanent innovativ utomhusutställning för att visa dagens design från Uddeboområdet. Utställningsverksamheterna kompletteras med marknadsföringskampanjer riktade mot besökare i Sjuhäradsområdet, "rullande" utställningar/marknadsföringsåtgärder inom kollektivtrafiken i Västra Götaland och Skåne samt utbildningsinsatser för gymnasieskolans linjer, inte minst inom media- och turistprogram.

Horisontella mål

De horisontella målen ingår i de egna planspecifika indikatorerna.

Planspecifika indikatorer

Aktivitet/konkretisering av åtgärd	Indikator	Mättenhet	Förväntat resultat	Utfall efter projektslut (projekt från programstart t.o.m. 31 dec 2005)
Företagande	Projekt	Antal	80	19
	Nya företag	Antal	50	11
	Nya jobb	Antal	5 ⁴	13,75
	Nya produkter	Antal	5	71
	Omsättning	Mkr	+10Mkr	190 tkr
Nätverk	Deltagare	Antal	Totalt 160 Därav 80 kv/80 män	188
	Projekt	Antal	300 ⁵	66
Kultur	Deltagare	Antal	4 500	4 597
	Därav deltagande ungdomar	Antal	1 600	3 228
	Projekt	Antal	10	5
Natur	Projekt	Antal	15	4
Miljö	Gröna jobb	Antal	50 ⁶	3
	Projekt	Antal	5	6
Integration	Invandrare involverade i projekt	Antal	25	76
	Identitet/framtidstro	Antal som känner stark identitet/har stark framtidstro	+5	
IT	Projekt	Antal	10	9
	Ny utbildning	Antal	15	44
	Deltagare	Antal	2 000	4 238

Kommentarer över utfallet: Det som inte framgår är resultatet av checkarna, eftersom de inte registreras som enskilda projekt utan enbart i samband med slutredovisningen för alla checkarna. Redan i föregående årsrapport konstaterade Leader+ Sjuhärad att indikatorn ”identitet/framtidstro” inte kommer att uppnås.

⁴ Denna siffra kommer att under 2006 ändras till 50 istället och kastas på så vis om med indikatorn ”gröna jobb” som kommer att ändras från 50 till 5. En förväxling av siffrorna i dessa indikatorer har skett och är enligt LAG felaktig.

⁵ Huvuddelen avser små projekt, som regel byalagsbaserade eller liknande.

⁶ Utöver ”Nya jobb” ovan. Se även fotnot 4 ovan.

Leader+ Sjuhärad

Budgetutrymme EU-medel Totalt, hela perioden, SEK	Andelen beslutade medel	Andelen utbetalda medel	Uppfyllelse av n+2 t.o.m. 2005 (procent)	Utbetalt av hela programmet (procent)
30 843 761	24 292 932	13 144 927	94,04	42,62

Akkumulerade uppgifter fr.o.m. 2000-07-01 t.o.m. 2005-12-31. De grupper som i n+2 kolumnen har 100 procent och uppåt har uppnått n+2 målet för 2005.

- LAG-gruppens sammansättning uppfyller Leaderprogrammets formella krav. Förutom LAG finns en ungdomsgrupp knuten till LAG, som tar beslut om ungdomscheckar, fungerar som remissorgan när det gäller ansökningar med ungdomsanknytning m.m.
- LAG-ordförande är Janåke Sjöquist (Sjuhärads Kommunalförbund, offentlig sektor).
- Verksamhetsledare är Annika Andersson.

4.4.8 Våg 21

Hänt under året

En rad av aktiviteter räknar Våg 21 upp för verksamhetsåret 2005:

- På Konsumentverkets Tällbergskonferens presenterades Österåkers Lanthandelcenter som en av framtidens servicelösningar för landsbygden.
- I april genomfördes ett seminarium kring LEA, lokalekonomisk analys, i samarbete med SCB.
- 14 irländska ungdomar med vuxna deltog i transnationellt samarbete i Fiskeboda där de bl.a. ägnade sig åt issegling. I juni deltog 14 ungdomar och vuxna i segling under ebb – och flod-förhållanden i Sligo på Irland.
- Projekt KCH, kvalitetscertifierad hästproduktion, nominerades till Årets Leader och gick vidare till final i Almedalen under Almedalsveckan i början av juli.
- Våg 21 deltog vid Jordbrukets dag i Julita på tema ”Kraft på landet”. En broschyr togs fram där samtliga pågående projekt presenterades. Nio projekt deltog i Julita.
- Kansliet var med och, i samarbete med Österåkers lanthandelcenter, arrangerade en studieresa till Skottland i början av september kring Village Halls. Med på resan var även Glesbygdsverkets generaldirektör Kerstin Wallin.
- Våg 21 deltog i många projektinvigningar i området.
- Steg1 samt steg 2 utbildningar genomfördes som planerat.
- Våg 21 Leader+ deltog i ett antal konferenser anordnade av Regionförbundet, Länsstyrelserna i Örebro län, Sörmland och Östergötland samt LAG-dagar, Plusforum m.m.
- Under året bildades både en avvecklings- och en framtidsgrupp.

Projektverksamheten

16 projekt beviljades av Jordbruksverket under året. Styrelsen beviljade 13 ungdomscheckar, 13 utvecklingscheckar. 18 projekt avslutades under året. Tre exempel på pågående projekt:

Projektet *Isseglingscentrum* vid Hjälmaran syftar till att etablera ett isseglingscentrum med medverkan av de lokala isseglings- och seglingsklubbarna och erbjuda svenska och utländska issegglare boende och seglingsmöjligheter. Målet med projektet är bl.a. att ta i anspråk lokaler och anläggningar som annars står outnyttjade, att vidmakthålla befintliga arbetstillfällen som annars måste minska samt skapa nya arbetstillfällen genom en ny eller utökad verksamhet. Projektet har gjort att många internationella gäster upptäckt vårt område samt ökat hälsofrämjande aktiviteter till många ungdomar.

Regna Hemslojd i hönshuset. Ett mycket vackert hönshus, byggt på 1700-talet, repareras och anpassas till en liten försäljningslokal för hantverksprodukter tillverkade i Regnabygden. Dessutom iordningsställs en något större utställningslokal. Ett projekt med liten budget som skapat många ringar på vattnet i form av aktiviteter och samarbete.

Genom projektet *Segersjö Fälttävlan* bygger Segersjö Fältrittklubb ett center för handikappridning i Sverige. Projektet syftar också till att skapa ett hästsportcentrum för såväl nationella som internationella tävlingar. Förra året genomfördes europamästerskapet för ungdom i fältritt, vilket gav till resultat att bygdens alla föreningar aktiverades samt att företagen på orten gjorde ett mycket gott resultat under tävlingsdagarna.

Horisontella mål

De horisontella målen mäts genom de program- och planspecifika indikatorerna.

Planspecifika indikatorer

Planspecifika indikatorer	Måttenhet	Förväntat resultat	Utfall efter projektslut (projekt från programstart t.o.m. 31 dec 2005)
Attitydförändring	Antal deltagande varav antal % gått från värde 2 till värde 4	300 60	1 701
Nya startade företag	Antal totalt Varav startade av kvinnor	20 10	9 4
Startade lokala lärcentra	Antal	7	0
Nya servicelösningar	Antal	8	4
Engagerade ungdomar	Antal	150	2 308
Integrationsprojekt	Antal	20	4
Jämställdhetsprojekt	Antal	5	5
Ekologiskt byggande	Antal	10	8
Nätverk	Antal aktivt deltagande individer tot., varav från offentliga organisationer, Företag Privata organisationer	300 30 70 200	1 794 145 355 1 294

Kommentarer över utfallet: redovisningen bygger på 36 avslutade projekt.

Våg 21

Budgetutrymme EU-medel Totalt, hela perioden, SEK	Andelen beslutade medel	Andelen utbetalda medel	Uppfyllelse av n+2 t.o.m. 2005 (procent)	Utbetalt av hela programmet (procent)
27 609 100	20 157 444	11 442 828	93,66	41,45

Ackumulerade uppgifter fr.o.m. 2000-07-01 t.o.m. 2005-12-31. De grupper som i n+2 kolumnen har 100 procent och uppåt har uppnått n+2 målet för 2005.

- LAG-gruppen för Våg 21 består av två delar: styrelse och fullmäktige. Styrelsen uppfyller programmets formella krav. Däremot är fördelningen mellan kvinnor och män ojämn i fullmäktige. Problemet har inte rättats till sedan föregående år.
- LAG-ordförande är Karl-Gunnar Källersfors (ideell sektor).
- Verksamhetschef är Karina Veinhede.

4.4.9 Intryck Hälsingland

Hänt under året

Positivt har varit den vitaliserande förändringen av LAG:s arbetsformer som genomförts under 2005, både genom stadgeändringar och konkret i övrigt. En annan positiv faktor har varit insikten och insatserna som de ledamöter bidragit med som arbetat med just avslutningsetappen av Leaderuppdraget.

Påtagliga svårigheter har varit osäkerheten kring avslutningsprocessen, motstridiga uppgifter om regelverk och om möjligheter att för framtiden säkerställa den kompetens och kunskap som byggts upp genom Leaderprogrammet. Vidare är den ekonomiska modellen för basverksamheten ett konstant bekymmer, inte minst i fråga om likviditeten.

En verkligt allvarlig svårighet har varit Granskningsenhetens ställningstagande i samband med att man granskade två delrekvisitioner från två projekt. I det ena fallet, som avsåg evenemangscheckar, underkände man hela idén och angav att den inte passade inom Leaderregelverket. I det andra framförde man krav på att Intryck Hälsingland i samband med granskning av rekvisitioner från projekt ska begära in hela huvudboken från projektägarna i fråga. Det vore en orimlig situation, då många av projektägarna har flera, ofta stora andra projekt och också omfattande basverksamhet.

Vad gäller checkarna finner Intryck Hälsingland det inte bara djupt otillfredsställande utan även ohållbart, att ett projekt som granskats ingående och godkänts av Jordbruksfonden sedan av Granskningsenheten kan ifrågasättas ifråga om själva principen. Det förstärker den allmänna känslan av att inga hållbara regler finns, att vi bör informera våra projekt om att aldrig lita på ett beslut eller besked, att man får leva efter modellen ”går det så går det”. Intryck Hälsingland har efter Granskningsenhetens kritik avvecklat all verksamhet med checkar.

Projektverksamheten

Egentligen omöjligt att ta fram ett särskilt lyckosamt projekt, tycker Intryck Hälsingland, eftersom det är först en god tid efter ett projekts avslutning som man kan säga att det har varit lyckat eller ej – i varje fall när det gäller de målskrivningar som finns i planen och i projekten. Det är också en fråga om hur mycket som kan tillskrivas just Leaderinsatsen. Ett ”lyckat” projekt är förvisso Edsbyn Arena (numera Dina arena), vilket startade som ”Världens största träkyrka”. Det är idag framför allt en inomhusarena för bandy, än så länge den enda i landet, men den används också för en rad andra ändamål: mässor, utställningar, publika program, gudstjänster osv. Intryck Hälsingland var med i uppbyggnadsskedet 2001-2003, dels genom förstudiemedel och dels med en investeringsåtgärd. Projektet är helt klart en ytterst lyckosam satsning och har

betytt mycket för både Edsbyn och stora delar om omgivande bygder. Det har också haft stor betydelse för bandyn i Sverige och som ”export” av träningsmöjligheter för utländska bandyklubbar. Men frågan är hur mycket just Leader kan ta åt sig äran – den verkligt stora insatsen låg i den intensiva lokala mobiliseringen, den framgångsrika jakten på andra pengar och resurser, en skicklig marknadsföring med mera.

Ett mera känt exempel på lyckat projekt (även om det kommer att pågå som projekt i ytterligare två år) är *Låtverkstan*, där ungdomar får en möjlighet att utveckla sin lust till folkmusik både i spel, sång och numera även dans. Verkstan tar in nya kullar varje läsår sedan 2002, och det innebär att hittills har något hundratal ungdomar fått en möjlighet att utvecklas, både musikaliskt och när det gäller att hantera frågor i anslutning till musikutövningen. Kön till Låtverkstan är långt och det har lett till en utökning av tjänster hos Bilda, som är projektägare, och nu också till att en gymnasieskola i Hälsingland kommer att inrätta en särskild folkmusiklinje. Ungdomarnas medverkan är efterfrågad i många sammanhang, långt fler än det är möjligt att svara mot. Projektet är mycket välkänt, merparten av hälsingarna – och många utanför landskapet – har hört talas om det. Det har nominerats till Årets Leader första gången detta var aktuellt. Projektet har vidareutvecklats och fått en transnationell syster – SNAP, ett samarbete med Leaderområden i norra England och västra Frankrike.

Skälen till framgången står nog att finna dels i det stora engagemang för levande folkmusik som finns i Hälsingland, dels i en otroligt engagerad projektledare, ett studieförbund som vågade satsa, ett mycket stort stöd från handläggare på Intryck Hälsingland och kanske på att projektet litet grand ”ligger i tiden” vad gäller musik, sång och dans.

Horisontella mål

Systematik. Projekten ska redovisa beräknad framtida systematik. Här förs en kontinuerlig diskussion med projekten om övergången från projekt till ej bidragsgrundad verksamhet. Under hösten 2005 inleddes Intryck Hälsinglands avslutningsprojekt, där en del av arbetet går ut på att hjälpa projekten att upprätta handlingsplaner/affärsplaner för att på bästa sätt kunna leva vidare efter Leader+.

Miljö. Projekten ska i sin ansökan redovisa miljöaspekterna. Om inte annat ska man i varje fall visa att man har beaktat och övervägt miljöfrågorna, även om man inte direkt arbetar med verksamhet som är lätt att inrymma i konkreta miljömål. Även när det gäller kansliets arbete försöker vi följa vad som händer inom miljöforskningen (även den mera medicinska) och anpassa vårt beteende till rekommendationer och anvisningar.

Jämställdhet. Projekten ska redovisa jämställdhetssynpunkter. I något eller några fall har vi bett projekt att förtydliga jämställdhetsperspektivet, inte för att deras ansökan varit bristfällig utan för att projektet i fråga varit särskilt lämpligt för djupare resonemang. Vad gäller kontoret har vi framför allt gjort punktinsatser genom interna ”seminarier”.

Integration. Egentligen behövs en definition av vad som menas med ”integration”. Normalt brukar detta avse att personer av utländsk härkomst ska glida in i det svenska samhället. Detta är inte så lätt att uppfylla, eftersom förekomsten av personer med icke-svensk bakgrund är mycket låg inom Intryck Hälsinglands område (och tätorterna inte ingår i detta). Däremot finns det en del integrationsprocesser i vissa projekt – fast det kan ibland gälla att få inflyttade svenskar och barnfödda i samma område att enas kring någon fråga.

Ungdomar. LAG Intryck Hälsingland arbetar med att försöka få flera ungdomar in i Lederverksamheten. Sedan 2003 har det funnits mellan fyra och fem ungdomsrepresentanter under 25 år och dessa har tidigare också själva genomfört projektet ”Ungdomscheckar”. Dock är det svårt för dem att delta i någon större utsträckning. Intryck Hälsingland har inte blint riktat in sig på personer under 25 utan har även haft ett litet ”mellanskikt”, alltså litet äldre ungdomar.

En besvärande faktor med Leadermodellen är att all verksamhet ska bedrivas i projektform. Det skapar en överrörlighet vad gäller kanslifunktion och projektstöd, vilket bidrar till att personer med särskild inriktning mot jämställdhetsfrågor eller miljö eller annat kompetensområde med kort varsel försvinner och med dem kompetens som inte går att enkelt ersätta.

Planspecifika indikatorer

Planspecifika indikatorer	Måttenhet	Förväntat resultat	Utfall efter projektslut (projekt från programstart t.o.m. 31 dec 2005)
Utbildningstimmar i projekten	Antal	30 000	9 752
Nya företagsbildningar inom den sociala ekonomin	Antal	10	
Nya produkter och tjänster med Hälsingeprofil	Antal	15	
Projekt som uppnår sina projektspecifika mål	Antal	40	25 (120 om man räknar delprojekt)
Nya arbetstillfällen	Antal	60 kv/60 män	14 kv/10 män
Folkmängd	Antal	61 827	-

Kommentarer över utfallet: Data hämtat ur STINS-systemet

Intryck Hälsingland

Budgetutrymme EU-medel Totalt, hela perioden, SEK	Andelen beslutade medel	Andelen utbetalda medel	Uppfyllelse av n+2 t.o.m. 2005 (procent)	Utbetalt av hela programmet (procent)
30 184 951	25 196 882	15 446 761	119,10	51,17

Accumulerade uppgifter fr.o.m. 2000-07-01 t.o.m. 2005-12-31. De grupper som i n+2 kolumnen har 100 procent och uppåt har uppnått n+2 målet för 2005.

- LAG-gruppens sammansättning uppfyller Leaderprogrammets formella krav. Dock kommenterar Intryck Hälsingland att kravet på ungdomsrepresentanter under 25 år är svårt att uppfylla.
- LAG-ordförande är Bertil Eriksson (Ovanåkers kommun, offentlig sektor).
- Verksamhetsledare är Lena Bergils.

4.4.10 Kustlandet

Hänt under året

Under det femte verksamhetsåret har fokus lagts på de av styrelsen fastställda övergripande riktlinjerna för resterande programperiod. Detta innebär att miljöinriktade projekt har prioriterats. Även projekt med inriktning på näringsliv, kvinnor och ungdomar har prioriterats.

Styrelsen har även i överensstämmelse med utvecklingsplanens grundidé, att dra fördel av områdets stora natur- och kulturresurser, initierat och fortsatt arbetet inom tre huvudområden: beteslandskapet, kustfisket och landsbygdsskolorna längs kusten.

Utvecklingscheckarna har varit av två slag; dels särskilda ungdomscheckar, "Spinnaker", och dels som STUV (Stimulans till utvecklingsgrupper). "STUVens" inriktning har under året breddats så att den även ger privatpersoner möjlighet att utveckla företagsidéer. Utvecklingscheckarna har

bedömts som framgångsrika alltsedan starten 2001 och i styrelsens övergripande riktlinjer ska dessa utvecklas vidare för hela programperioden.

Motivations- och mobiliseringsarbetet i Kustlandets södra del har ökats, vilket också lett till att ett ökat antal projekt startats i södra delen av området. Särskild uppmärksamhet har också ägnats åt projektens långsiktiga överlevnad och framgångsfaktorer för att åstadkomma en hållbar landsbygd. Det gäller att skapa delaktighet i ett fortsatt utvecklingsarbete in i nästa programperiod efter Leaderperiodens slut år 2006. Det är vår förvisning att Kustlandet kan spela en viktig roll då också.

Kustlandet kan konstatera att de prioriteringar som styrelsen fastställde i sina övergripande riktlinjer inför den fortsatta programperioden har gett resultat. Flera projekt har startats i Kustlandets södra del. Här kan särskilt nämnas projektet ”Mönsterås kustmiljö”, som i en bred partssamverkan ska hitta en långsiktig hållbar modell för förvaltning och skötsel av stränderna och strandnära vatten inom Mönsterås kommun. Åtta intresseföreningar längs kusten ska i samarbete med kommunen:

- sammanställa tillgänglig information och kartlägga nuläget
- inventera, pröva och hitta lämpliga långsiktiga skötselmetoder
- avgränsa och tydliggöra gränssnittet mot andra miljövårdsinsatser
- ta fram en väl förankrad handlingsplan för det fortsatta kustmiljöarbetet.

Projektet ”Skärgårdssporten” i Oskarshamns kommun syftar till att förvandla ett tidigare industriområde till ett levande fritids- och rekreationsområde för lokalbefolkningen och att bli ett attraktivt besöksmål för turismen i kust och skärgård. Detta ska i sin tur öka potentialen för ett nyföretagande inom service-, upplevelse- och besöksnäring. Målet är även att förstärka det lokala inflytandet i samhällsplaneringen hos det befintliga företags- och föreningslivet.

Kustlandet har i projektinitiativ som ”Värdera kulturlandskapet”, där Kustlandet är projektägare, och i projektet ”Att praktiskt tillämpa Vattendirektivet inom Kaggebofjärdens tillrinningsområde”, där LRF är projektägare, visat att Leaders arbetsmetoder starkt kan bidra till att utveckla jordbruksföretagen.

Kustlandets egna projekt ”Lokal förvaltning av fiskresurserna och fisket längs kusten” har målet att stärka kustens fiskbestånd och näringslivet inom Kustlandet. Detta görs genom lokal och regional samverkan mellan yrkesfiskare, sportfiskare, fiskevattenägare och myndigheter. Under 2005 har en projektledare anställts och arbetet i de fyra försöksområdena påbörjats. I försöksområdena ska de viktigaste reproduktionsområdena identifieras och fiskevårdsplaner och skötselplaner/förvaltningsplaner utarbetas för de stationära fiskbestånden.

LAG:s satsningar på att öka de ungas aktiva deltagande i Kustlandet, vilket under de första åren varit lågt, har fallit väl ut för 2005. Nitton nya ”Spinnaker”, ungdomscheckar, har beviljats. Kustlandet var ett av tre Leaderområden som satsade på projektet ”Entreprenörskollo”. Entreprenörskollet, som pågick under en sommarvecka, utvecklade de ungas entreprenörsanda och skaparkraft genom att ta fasta på deras egna idéer och ge ”redskapen” för att vidareförädla dessa.

Projektverksamheten

Sedan Kustlandets start i juli 2001 och fram till den sista december 2005 har 208 stycken projekt beviljats medel varav 63 större projekt och 145 stycken utvecklingscheckar (*STUV* och *Spinnaker*). 391 diarieförda projektförfrågningar, varav 84 stycken under 2005, har kommit in sedan 2001. Under 2005 har projektbeslut fattats för 15 projekt, 27 utvecklingscheckar har beviljats samt 19 stycken *Spinnaker* ungdomscheckar. 14 projekt har avslutats under året.

Exempel på ett lyckat projekt är *Mönsterås kustmiljö* därför att det bygger på lokalt initiativ. Samhällsföreningarna har gemensamt bestämt sig för att göra något åt problem såsom övergödning, landhöjning och minskad djurhållning längst kusten vilka bidragit till att vattenspegeln, och då även badmöjligheterna, har försvunnit inne i vikarna kring Mönsterås.

Mönsterås kommun deltar och backar upp – även med extra finansiering. Det övergripande syftet är att finna en långsiktigt hållbar och bred samverkansmodell gällande förvaltning och skötsel av kommunens stränder och strandnära vatten, speciellt i fråga om vass, alger och igenslamning. Projektet ska på ett mycket lokalt konkret plan knyta an till de nationella och regionala miljömålen inom ”Hav i balans”, ”Levande kust och skärgård”, ”Ingen övergödning” och ”God bebyggd miljö”. Projektet pågår t.o.m. 2007-09-30.

Horisontella mål

Sysselsättningen mäts i de programspecifika indikatorerna. En uppföljning har påbörjats av tidigare avslutade projekt, för att mäta den långsiktiga effekten på sysselsättningen.

Mätbarheten för miljö bör fortfarande ses över för att kunna identifiera ett sätt att mäta effekten (mätbarheten för projektets positiva påverkan för miljön, graden av).

Ungdomar och ungdomssatsningar kommer att följas upp efter vilka åldrar som är aktiva i genomförandet. Enligt vår planspecifika indikator mäts aktiva ungdomar i åldrarna 16-25 år. Det finns i flera av ungdomsprojekten aktiva ungdomar <16 år. Gruppen ungdomar bör därför delas upp i olika åldersgrupper.

I styrelsens övergripande riktlinjer för resterande programperiod är kvinnor en prioriterad grupp. Jämställdheten följs upp vid ansökan och i projektens utfall. Se de programspecifika indikatorerna sysselsättning och utbildningsinsatser. I många nätverkskonstellationer är kvinnor i majoritet.

Integration mäts inte i någon uppföljande indikator.

Planspecifika indikatorer

Planspecifika indikatorer	Måttenhet	Förväntat resultat	Utfall efter projektslut (projekt från programstart t.o.m. 31 dec 2005)
Nya produkter och tjänster	Antal produkter	20	64
Nätverk	Antal projekt	10	
	Antal nätverk	75	87
	Antal aktivt deltagande företag- /myndigheter/föreningar	30	
Bevarande och utvecklande av natur- och kulturreсурser	Antal projekt	50	26
Tillgänglighet	Antal projekt	10	31
	Nya marknadsföringslösningar	5	9
	Nya transportlösningar	3	2
Ungdomsinsatser	Antal deltagande individer	1 000	1 005
Samverkan	Antal projekt	40	39
	varav: lokalt	25	35
	nationellt	10	3
	internationellt	5	1
Nya servicelösningar	Antal	10	6

Kommentar över utfallet: Kustlandets planspecifika indikator för nätverk ”Projekt som riktar sig till hela regionen i Kustlandet i sin verksamhet. Med nätverk avses de som syftar till att stimulera lokalt utvecklingsarbete inom hela Kustlandet” och har måttenheterna antal projekt, antal nätverk och antal aktivt deltagande företag/föreningar/myndigheter, saknas det ännu uppföljning för.

Kustlandet

Budgetutrymme EU-medel Totalt, hela perioden, SEK	Andelen beslutade medel	Andelen utbetalda medel	Uppfyllelse av n+2 t.o.m. 2005	Utbetalt av hela programmet (procent)
24 198 617	18 338 733	11 335 940	102,49	46,85

Akkumulerade uppgifter fr.o.m. 2000-07-01 t.o.m. 2005-12-31. De grupper som i n+2 kolumnen har 100 procent och uppåt har uppnått n+2 målet för 2005.

- LAG-gruppens sammansättning uppfyller Leaderprogrammets formella krav.
- LAG-ordförande är Bengt Almkvist (Östergötlands skärgårdsförening, ideell sektor).
- Verksamhetsledare är Anna Tjärvar.

4.4.11 Leader+ Nedre Dalälven

Hänt under året

Under 2005 har verksamheten inom Leader+ Nedre Dalälven omfattat följande huvudområden:

- Igångsättande av ett flertal lokala projekt samt gränsöverskridande nätverksprojekt.
- Fortsatt satsning på ungdomsverksamheten.
- Fortsatt engagemang i våra internationella projekt.
- Betydande insatser för att stödja pågående projekt.
- Uppföljning av pågående och avslutade projekt.
- Avsevärda insatser, såväl inom det egna området som på nationell nivå, inom arbetet med utvärdering av pågående verksamhet inom Leader+.

Intresset för att driva utvecklingsprojekt är fortsatt stort inom området. Återstående stödmedel för projekt som enbart bedrivs inom det egna Leaderområdet har planerligt successivt minskat under året. På hemsidan och vid muntliga kontakter har gruppen fört ut budskapet, att utrymmet för stöd till nya projekt är starkt begränsat och att det råder hård konkurrens om återstående medel. Naturligt nog har därför antalet ansökningar och förfrågningar om nya projekt minskat avsevärt jämfört med föregående år.

Under 2005 har LAG-gruppen startat ett eget projekt för att på ett systematiskt sätt kunna hantera frågorna om stöd och utvärdering av enskilda projekt. Verksamheten består av två delar, dels stöd till pågående och avslutade projekt för att möjliggöra en uthållig verksamhet, dels utvärdering av de enskilda projektens samhällsekonomiska betydelse och effekter.

Utvärderingsdelen av projektet ska utgöra ett komplement till de slutrapporter som görs av projekten vid projektavslut och den registrering av indikatorer i STINS som sker i samband med detta. Projektet kommer att samverka med Leaderprojektet *Turbopaketet*, som bl.a. har till uppgift att ge stöd till och utvärdera ungdomsprojekten inom Leader+ Nedre Dalälven.

Under oktober genomfördes en e-postenkät om rekvisitionshantering till områdets projektgrupper. Enkätsvaren visar, att rekvisitionshanteringen vid Leaderkontoret fungerat mycket väl, sett ur de lokala projektens synvinkel. Man uppskattar särskilt servicenivån och den personliga kontakten, den korta handläggningstiden som ger snabba utbetalningar, möjligheten att få förskott, att all Leaderpersonal är samlad på samma ställe, samt den geografiska närheten till Leaderkontoret.

Projektverksamheten

Under år 2005 behandlade LAG-gruppen ansökningar om 17 nya projekt. Av dessa beviljades 10 projekt stöd. Utökat stöd beviljades under året till 13 redan pågående projekt. Vid utgången av år 2005 hade LAG-gruppen beviljat stöd till totalt 113 olika projekt (89 lokala projekt och 24 nätverksprojekt som omfattar hela Leaderområdet). Fem av de sistnämnda projekten tillhör insatsområde 2: Interregionala och transnationella projekt. 43 projekt var avslutade vid årsskiftet.

Utveckla Östervåla (endast huvudprojektet var igång under 2005) utpekas som ett lyckat projekt eftersom det har etablerats ett stort nätverk av samverkande företag som deltar aktivt i projektet tillsammans med den ideella sektorn, vilket resulterat i ett flertal nya arbetstillfällen, nybyggnation av bostadshus och inflyttning av permanentboende. Huvudprojektet bygger vidare på det utvecklingsarbete som initierades genom en förstudie, vilken pågick 1 januari 2003 – 30 mars 2004. Övergripande syftet med projektet har varit att skapa ett bättre företagsklimat för att uppnå nyföretagande och affärsutveckling på den lokala marknaden, stärka entreprenörsandan,

öka entreprenörskap och eget företagande i Östervåla, utveckla nätverk och nya samarbetsformer, skapa nya företag och möjliggöra för inflyttande företag, skapa nya arbetstillfällen i dessa och befintliga företag och öka inflyttning till Östervåla samt erhålla utveckling och tillväxt i Östervåla.

Syftet med projektet *Förstudie avseende förutsättningar för att bli ett Biosfärområde* var att undersöka förutsättningar för bildande av Biosfärområde och medverka till visioner om hur ett biosfärområde i Nedre Dalälven kunde gynna social och ekonomisk utveckling. Förstudien skulle i första hand handla om information till alla som kan vara berörda, samråd med berörda myndigheter samt inte minst förankring i bygden bland markägare och andra berörda. I förstudien skulle vidare tas fram en idéskiss till biosfärområde mot bakgrund av Nedre Dalälvens speciella förutsättningar gällande natur, kultur och möjligheterna att inom biosfärområdesmodellens ram ge stöd åt god markanvändning och hållbar utveckling, bl.a. genom samarbete med de areella näringarna. Även förutsättningarna att utveckla forskning och utbildning skulle ingå i skissen.

På grundval av slutrapporten från projektet beslutade Svenska MAB-kommittén i början av år 2006 att godkänna Nedre Dalälven som biosfärkandidat (f.n. Sveriges enda biosfärkandidat). Detta har i sin tur medfört att Naturvårdsverket gått in med betydande medel i det fortsatta arbetet för att ta fram en ansökan om att bli ett Biosfärområde.

Projektet *Landsbygdsboende och landsbygdsskolor* bygger på två delar, dels att skapa ett utbud av gårdstomter och dels marknadsföring. Idag finns inte någon officiell kanal för att hitta tomter/markområden som är lämpliga för att bygga en gårdsmiljö på. Den som idag vill bygga en ny gård på landet måste hitta både lämplig mark och lämplig markägare (som är intresserad av att sälja). Utan egna kontakter är detta svårt och tidsödande. Den första uppgiften för projektet är därför att samla information om tomter och markområden som är lämpliga som gårdsmiljöer. Dessa gårdstomter kommer att presenteras tillsammans med fakta om priser, storlek och preliminära byggtillstånd på ett överskådligt och lättillgängligt sätt. Alla fakta som behövs för att ta ett beslut att satsa på landsbygdsboende ska finnas med från början. Här är information om skolan, bygden och regionen viktiga pusselbitar när man bestämmer sig för att flytta till en ny ort. Marknadsföringen av tomter kommer inte att ske i konkurrens med lokala mäklare eller andra aktörer på marknaden. De objekt som de kommer att beskriva finns inte i dag, men uppgifterna om de objekt som skapas blir allmänt tillgänglig. Projektet är särskilt intressant för att det är ett exempel på en hög grad av nytänkande där den ideella sektorn ger ett avgörande bidrag för att öka inflyttningen av permanentboende, vilket i sin tur ger landsbygdsskolorna en större möjlighet att överleva.

Horisontella mål

I princip krävs för alla projekt, som inte är ungdomsprojekt, att sökanden måste visa att projektet har goda förutsättningar att bidra till *nya och bevarade arbetstillfällen*.

En ”röd tråd” i den lokala utvecklingsplanen är Nedre Dalälvsområdets höga *natur- och kulturmiljövärden* samt områdets intressanta historia. Urvalskriteriet Miljö – ekologisk hållbarhet är därför viktigt vid LAG-gruppens ställningstagande till projektansökningar. Inga projekt kan få stöd om de innehåller verksamheter som riskerar att minska värdet av områdets natur- och kulturmiljö eller kan äventyra den ekologiska balansen eller mångfalden.

Vid projektbeslut utgör *jämställdhet* ett särskilt urvalskriterium. Den lokala utvecklingsplanen betonar vikten av att motverka könssegregering såväl på arbetsmarknaden som i samhället i övrigt. Likaså framhålls betydelsen av att ta tillvara de kvinnliga nätverken som resurser i utvecklingsarbetet. Jämställdhet ingår i det utvärderingsarbete som för närvarande pågår.

Personer med utländsk bakgrund utgör generellt sett ett litet inslag i befolkningen i Nedre Dalälvsområdet. LAG har hittills inte fått några ansökningar om projekt, som varit direkt inriktade på att öka integrationen i samhället. Däremot har i flera fall inflyttade utlandsfödda entreprenörer bidragit med kompetens och engagemang i lokala utvecklingsprojekt.

Ungdomar i åldern 15-25 år är en starkt prioriterad grupp i planen för Leader+ Nedre Dalälven, där ungdomsprojekten utgör en särskild aktivitet: Stödja ungdomar i deras verklighet. Underifrånperspektiv är därför det viktigaste urvalskriteriet när det gäller ungdomsprojekt.

Planspecifika indikatorer

Planspecifika indikatorer	Måttenhet	Förväntat resultat	Utfall efter projektslut (projekt från programstart t.o.m. 31 dec 2005)
Projekt baserade på kultur	Antal projekt	50	14
Projekt baserade på natur	Antal projekt	50	14
Projekt riktade mot nya marknader	Antal projekt	100	8
Nya företag	Antal totalt, varav startade av kvinnor	70 50	24 13 (2 startade av män)
Nya verksamheter startade av ungdomar < 25 år	Antal verksamheter	50	23
Nedre Dalälvens ungdomsbarometer	Andelar av de svarande som angivit en viss inställning	> 50 % av dem som deltagit i verksamheter med stöd har en positiv attityd till hembygden och en positiv förväntan på dess utveckling	-
Samarbetsprojekt	Antal projekt		
- med andra Leader-områden		5	1
- med Leader-liknande områden		5	0
- transnationella projekt		5	0

Nedre Dalälven

Budgetutrymme EU-medel Totalt, hela perioden, SEK	Andelen beslutade medel	Andelen utbetalda medel	Uppfyllelse av n+2 t.o.m. 2005 (procent)	Utbetalt av hela programmet (procent)
28 763 233	26 093 104	16 555 680	132,88	57,56

Akkumulerade uppgifter fr.o.m. 2000-07-01 t.o.m. 2005-12-31. De grupper som i n+2 kolumnen har 100 procent och uppåt har uppnått n+2 målet för 2005.

- LAG-gruppens sammansättning uppfyller Leaderprogrammets formella krav.
- LAG-ordförande är Per Nordenstam (Tierps kommun, offentlig sektor).
- Verksamhetsledare är Kalle Hedin.

4.4.12 Leader+ Sommenbygd

Hänt under året

Sommenbygd konstaterar att det känns tillfredsställande att Sommenbygd har väldigt god måluppfyllelse när det gäller de flesta målen. Med hjälp av resultaten av projektintervjuerna arbetar man vidare med att fylla luckorna i de fall där man ännu inte nått hela vägen fram. Sysselsättningsmålet är naturligtvis tufft att nå, men man har hela tiden ökat kraven på projekten att tänka affärsmässigt även när det gäller ”ideella” aktiviteter. LAG-gruppen har också fortsatt fokus på att projekten ska ha en långsiktig plan för hur aktiviteter och verksamheter ska fungera efter projekttidens slut.

Tillsammans med Nätverket för Leader+ arrangerade Leader+ Sommenbygd de s.k. LAG-dagarna på Badhotellet i Tranås i januari. Temat var ”Erfarenheter och framgångsfaktorer i Leaderarbetet”. Ett 60-tal LAG-medlemmar och övriga från hela Leader-Sverige deltog i diskussionerna.

Delar av Leaderkansliet, två ledamöter från LAG-gruppen samt två projektledare från Leaderprojekt gjorde i juni en studieresa till till Leader+ Dumfries & Galloway i sydvästra Skottland. Resans syfte var dels att skapa nya kontakter för LAG-gruppen och insatsområde 2, dels att arbeta med personal- och verksamhetsplanering. Resan var mycket givande och resulterade i att en grupp på åtta personer (kanslipersonal samt projektledare) från D & G var i Sommenbygd på motsvarande besök i oktober. Eftersom områdena är tämligen lika varandra finns det många beröringspunkter och tankar om fortsatt samarbete på projektnivå. Det som kommit längst gäller ungdomsarbetet och en grupp från deras Youth Council som kommer att besöka Sommenbygd under 2006.

Projekttillströmningen har under året varit god och den beslutade projektsumman ligger i fas med budget. Gruppen märker att det fokus den haft på tydliga trepartnerskap i projektberedningen har gett resultat under året. Det som framför allt varit svårt tidigare, att få med näringslivet, har utvecklats sig positivt. Flera projekt med ett tydligt näringslivsperspektiv är i gång och på beredningsstadiet.

Öppna Ögon är ett mobiliseringsprojekt som har till syfte att väcka tankar och sätta igång nya processer. I projektet ingår en serie interaktiva teaterföreställningar med en specialskriven pjäs där teatern har funktionen av en katalysator, där publiken ska vara delaktig i dialog och händelseutveckling. Ett tiotal föreställningar har spelats i området och vid varje tillfälle är det en lokal inbjudare. Kvällen avslutas med en gruppövning som handlar om att bortse från hinder och problem och i stället fokusera på möjligheter och lösningar. Föreställningen har utvecklats till ett koncept som kommer att marknadsföras och säljas av utomstående aktörer även efter projekttidens slut.

Som en del i projektet *Vart leder Leader i Sommenbygd?* har i stort sett samtliga avslutade Leader+ projekt medverkat i en större utvärdering. Som ett komplement till de skriftliga slutrapporterna har, under tiden maj-december 2005, 55 projektägare genomgått en längre personlig intervju för att LAG-gruppen ska få tillgång till värdefull information angående det verkliga utfallet av dessa projekt. De intervjuade har fått svara på frågor om hur själva projektet fungerat, eventuella effekter och aktiviteter utöver de rapporterade, hur de upplever Leadermetoden, service från kansliet m.m. Intervjuerna har sammanställts för att ge LAG-gruppen en möjlighet att analysera Leader+periodens utfall så här långt. Sammanställningen visar på vissa positiva effekter för området men även en del negativa signaler som man bör ha i åtanke inför den fortsatta verksamheten. Dessa projektintervjuer kommer att fortsätta under 2006 och en rapport kommer.

I LAG-gruppen finns ett fortsatt engagemang för att arbeta med utvecklingen av Sommenbygden med hjälp av Leadermetoden och det gränsöverskridande arbete som Leader+

programmet ger möjlighet till. En utfasning av personalstyrkan inför programavslutet har påbörjats i liten skala under året och den processen kommer att fortsätta under 2006.

Projektverksamheten

Projektet Unika Ulrika är ett exempel på särskilt lyckat projekt inom Leader+ Sommenbygd.

Enligt projektbeskrivningen avser projektet att utveckla, marknadsföra och samordna upplevelseindustrin i Ulrika genom att anställa en projektledare som ska mobilisera och samordna utvecklingen av näringslivet. Detta innebär att skapande av förutsättningar för samarbete och organisation av aktiviteter kommer att vara de huvudsakliga arbetsmomenten. Dessutom kommer utbildningsinsatser att genomföras.

Efter flera års enträget arbete med att mobilisera och samla invånare i Ulrika socken lyckades representanter från olika grupperingar med det som under en tid tätt sig svårt – att ena alla kring en gemensam målformulering för ett utvecklingsarbete i bygden: ”Att utveckla, marknadsföra och samordna upplevelseindustrin i Ulrika”.

Som underlag för ansökan utfördes en analys av Ulrikas möjligheter i regi av Linköpings kommun. Kommunen är projektägare och är representerad i styrgruppen för projektet tillsammans med lokala företagare, byalag och andra föreningar. Sedan vårvintern 2005 har en projektledare anställts på halvtid, vilken har sin arbetsplats lokaliserad i Ulrika socken. Projektledaren kommer inte från socknen, vilket enligt projektledaren själv har inneburit stora fördelar i arbetet. Det har underlättat att fungera som katalysator och brobyggare när man inte har tidigare band till några av sockeninnevånarna.

Den breda konstellationen i styrgruppen, bestående av det lokala trepartnerskapet, har en stark lokal förankring vilket bedöms som en av de stora framgångsfaktorerna i projektet. Kommunen har med sitt åtagande som projektägare säkerställt den ekonomiska stabiliteten i projektet. De kommunala företrädarna i styrgruppen har också medverkat till att dialogen med kommunen när det gäller lokala frågor stärkts.

Att lokalt ha tillgång till en resurs som till huvuddelen har arbetsuppgiften att hålla processerna igång har i Ulrika inneburit att en rad idéer har gått från tanke till realisering, t.ex.:

- bildande av företagarförening
- föreningsbildning kring den lokala butiken
- torprenovering i samband med TV4s Stadskampen
- marknadsföring i form av hemsida och informationsbroschyr.

Horisontella mål

Leader+ Sommenbygd tar hänsyn till de horisontella målen genom att de projekt som beviljas har de inriktningarna och att man har indikatorer som mäter målsättningarna. Arbetet med att få igång något eller några integrationsprojekt har bedrivits under hela året, men det ger inte resultat i form av någon konkret ansökan förrän under början av år 2006.

Planspecifika indikatorer

Planspecifika indikatorer	Måttenhet	Förväntat resultat	Utfall efter projektslut (projekt från programstart t.o.m. 31 dec 2005)
Lokal utveckling i samverkan/nätverk ⁷	Antal		
	- projekt	20	51
	- nätverk	20	106
	- deltagande vuxna	500	1 205
	-deltagande ungdomar	150	2 218
Bevarande och utvecklande av natur- och kulturreсурser ⁸	Antal projekt	50	67
Nya besöksmål	Antal	20	37
Nya lokala kommunikationslösningar ⁹	Antal projekt	10	2
	Antal nya kommunikations- lösningar	10	3
Ungdomsprojekt ¹⁰	Antal projekt	25	42
	Antal deltagare	150	364
Nya företag/ekonomisk förening ¹¹	Antal nya företag/ekon fören	20	5
	Antal startade av kvinnor	10	-
	Antal startade av män	10	-
Bygdeskolor/servicepunkter ¹²	Antal projekt	10	1
	Antal nya servicelösningar	30	3
Länsgränsöverskridande projekt	Antal	10	34
Kommungränsöverskridande projekt	Antal	20	37
Transnationella projekt	Antal	4	
Interregionala projekt	Antal	4	

Kommentarer över utfallet: redovisningen bygger på 66 avslutade projekt.

⁷ Under året har den spontana inriktningen på samverkan från olika lokala grupper ökat markant.

⁸ Fortsatt stort intresse för projekt med inriktning på områdets tema i Sommenbygd.

⁹ Det är projektet med en samordnad tidtabell för kollektivtrafiken i Sommenbygd som syns i statistiken.

¹⁰ Ungdomar är prioriterade av LAG-gruppen och flera arrangörsstöd, ungdomscheckar och arrangemang inom ramen för ungdomsprojektet DISKUS har lett till stor aktivitet inom detta område.

¹¹ Det är dels en golfklubb, dels en intresseförening som startats för att bedriva verksamhet som har långsiktig effekt.

¹² Ökningen avser ett bastuprojekt och ett bygdeskoleprojekt.

Sommenbygd

Budgetutrymme EU-medel Totalt, hela perioden, SEK	Andelen beslutade medel	Andelen utbetalda medel	Uppfyllelse av n+2 t.o.m. 2005 (procent)	Utbetalt av hela programmet (procent)
26 041 507	18 488 418	11 168 830	98,23	42,89

Akkumulerade uppgifter fr.o.m. 2000-07-01 t.o.m. 2005-12-31. De grupper som i n+2 kolumnen har 100 procent och uppåt har uppnått n+2 målet för 2005.

- LAG-gruppens sammansättning uppfyller Leaderprogrammets formella krav.
- LAG-ordförande är Mikael Bäckström (privat sektor).
- Sommenbygd har inte verksamhetsledare. Olika uppgifter har olika ansvariga. LAG-ordförande personalansvarig.

4.5 ANVÄNDNING AV TEKNISKT STÖD OCH RESULTATET AV DETTA

Glesbygdsvverkets och Jordbruksverkets bedömning är att användningen av medel för tekniskt stöd under år 2005 har skett effektivt och ändamålsenligt och att utfallet blivit mycket positivt. Förutom effektivitet och säkerhet i system och arbete har myndigheterna upplevt en god respons från LAG-grupperna på arbetet.

En relativt stor andel av medlen för tekniskt stöd vid Jordbruksverket har tagits i anspråk för genomförandet av kontroller enligt förordningen (EG) 438/2001, artikel 10 – 12. För Glesbygdsvverkets del har en stor del av 2005 års resurser tagits i anspråk för arbetet med uppdateringen av halvtidsutvärderingen.

Båda myndigheterna konstaterade under året att tilldelade TA-medel (insatsområde 4) inte täcker kostnaderna för att kunna upprätthålla en tillfredsställande kvalitet under hela programperioden. Därför har båda myndigheterna till Övervakningskommittén uttryckt behov av ytterligare EU-medel. Det är konstaterat att aktuella andelen TA-medel sannolikt inte kommer att täcka de utgifter som förväntas efter år 2006.

Om det är så att regeringen under 2006 kommer att fatta beslut om att budgeten i euro får omräknas till kurs 9,00 kronor (från 8,60 kronor) betyder det att hela programmets tillgängliga medel i svenska kronor ökar med knappt 5 procent (se vidare om denna situation i avsnittet nedan). Om det inte säkerställs att LAG-grupperna kan förbruka samtliga medel inom n+2 talar det för att budgetens TA-andel kan ökas. I dagsläget är tre procent av hela programbudgeten fördelad på insatsområde 4 (där Glesbygdsvverket och Jordbruksverket delar denna summa lika). Enligt regelverket får högst fem procent av ett programs budget gå till insatsområde 4 vilket innebär att det enligt reglerna finns ett utrymme att öka andelen.

Aktiviteterna som ryms inom tekniskt stöd (insatsområde 4), dvs. Övervakningskommitténs, förvaltningsmyndighetens och utbetalande myndighets arbete, finns mera utförligt beskrivna i avsnitt 4.1-4.3 ovan. För andelen använda medel totalt t.o.m. 2005 för förvaltnings- och utbetalande myndighet, se finansiell översikt i bilaga 4.

4.6 SAMMANFATTNING AV ALLA PROBLEM AV BETYDELSE SOM UPPSTÅTT VID FÖRVALTNINGEN

Myndigheterna har inte noterat några allvarliga problem avseende sitt respektive ansvar för stödformen under året.

Noteras kan dock att vissa LAG-grupper förbrukar tillgängliga budgetmedel i en relativt låg takt. Det finns därför en risk att dessa LAG-grupper inte hinner förbruka den del av budgeten som

finns avsatt för dem. Övervakningskommittén genomför vid utgången av 2005 en utredning om eventuell justering av LAG-gruppernas budgetmedel.

Beslutade medel under insatsområde 2 ligger vid utgången av år 2005 fortfarande på en låg nivå. Övervakningskommittén har öppnat för att LAG-grupper som inte räknar med att förbruka sin budget inom insats 2 kan få möjlighet att föra över vissa budgetmedel från insats 2 till insats 1.

Jordbruksverket följer kontinuerligt medelsförbrukningen tillsammans med Glesbygdsverket och Övervakningskommittén för att stödja LAG-gruppernas strävan att utnyttja tillgängliga medel på bästa sätt.

Ett enbart svenskt dilemma som gör budgetfrågorna ännu mer komplicerade är de oklarheter som skapats under året med tanke på den valutajustering som verkar vara på gång. Vid programstarten beslutade regeringen om att euron skulle motsvara 8,50 kronor tills vidare för alla strukturfondsprogram. Då valutakursen ständigt sedan dess legat på över 9 kronor beslutade regeringen att under 2005 höja den fasta kursen till 8,60 kronor i stället. I slutet av året kom det nya signaler om att kursen kanske skulle öka ytterligare till 9 kronor. Faller detta ut i ett beslut under 2006 skapar det ett ännu större budgetutrymme på cirka 20 miljoner kronor bara på EU-medelssidan och det gäller för hela programperioden retroaktivt. Svårigheten kan bli att nyttja det ökade budgetutrymmet fullt ut eftersom ökad grad av medfinansiering krävs och hittills är bara hälften av den totala budgeten utbetald och i princip återstår bara två år innan allt måste vara utbetalt. Ytterligare statlig medfinansiering för att kompensera den höjda valutakursen är inte att vänta utan den ökade medfinansieringen måste lösas på regional och lokal nivå. Insatser från förvaltningsmyndigheten för att skapa en bild av situationen håller på att tas fram och dialog hålles i ärendet med Näringsdepartementet.

LAG-gruppen Intryck Hälsingland inkom till mötet med Övervakningskommittén den 28 november med en skrivelse gällande frågor som uppkommit i samband med det besök de haft av revisorerna från Granskningsenheten och den preliminära revisionsrapporten som skrivits. I LAG-gruppens skrivelse lyftes två frågor till Övervakningskommittén gällande vilka krav som kan ställas på Leaderkontorens granskning av projektägarnas totala ekonomi och vem som ytterst är ansvarig för bedömning av en projektansökans Leaderkvalitet. Övervakningskommittén gav Glesbygdsverket och Jordbruksverket i uppdrag att träffa Granskningsenheten för en dialog och utbildning i början av 2006 för att därigenom kunna utreda de uppkomna oklarheterna.

4.7 FINANSIELL ÖVERSIKT

Budgeten för hela programmet kringgärdas av den så kallade "n+2 regeln", vilken betyder att senast den 31 december 2005 skulle budgetramen för 2003 vara förbrukad. Detsamma gällde alltså under 2004 fast då var det budgetramen för 2002 som skulle vara förbrukad. Den bakomliggande tanken med n+2 regeln är att stimulera användandet av de tilldelade medlen för projekten i Leader+ på ett effektivt sätt redan från start så att inte all utbetalning bara riskerar att ske i slutet. Den del som händelsevis inte förbrukas av ett års budget inom sin treårsperiod återtars av kommissionen. Förhållande mäts löpande under året för att se eventuella avvikelser i tid för att kunna hjälpa till att råda bot på situationen. För Sveriges del har budgeten hela tiden släpat efter, dock har inget återtag av kommissionen ännu behövt göras tack vare att programmet som helhet klarat sitt åtagande enligt n+2.

För majoriteten av LAG-grupperna har utbetalningstakten varit att man precis klarat 2003 års budgetnivå. Sex grupper ligger något under 2003 års budgetnivå men tack vare att några grupper är en bra bit inne på 2004 års budget klarar sig alltså programmet som helhet även 2005. Se i avsnitt 4.4 för respektive Leaderområde hur den finansiella ställningen är vid utgången av 2005. Flera av de andra medlemsstaternas Leader+ program har tvingats återlämna en hel del tilldelade medel. Fler för 2005 än året innan.

I början av året såg det lite dystert ut avseende utbetalningstakten av medlen. Andra halvan av året ökade andelen utbetalningar däremot markant och myndigheterna kunde i god tid före årsskiftet konstatera att programmet klarat sitt finansiella åtagande ännu ett år. Dessvärre finns det enstaka LAG-grupper som det rekviseringsmässigt går långsammare för. Detta är väl känt bland berörda och bättre rutiner hos dessa LAG-grupper håller på att införas för att rekviseringen i alla led ska kunna gå mera skyndsamt.

Andelen beslutade medel hos grupperna är dock på en någorlunda lika nivå hos samtliga grupper även om rekvisitionstakten skiljer sig åt. Ett par grupper har dessutom snart in-tecknat alla sina medel. Ju närmare slutet av programperioden som programmet kommer desto större andel återflöde av medel är att vänta från projekt som inte förbrukar sin tilldelade andel.

Det går inte att säga att de Leaderområden som har erfarenheter av Leaderarbete från förra programperioden arbetar ”bättre” eller rekvisererar snabbare än de som inte har några erfarenheter alls utan det är jämnt spritt över alla tolv såväl erfarna som oerfarna. Med andra ord inverkar även andra faktorer som inte har med tidigare erfarenhet av Leader att göra. Allt handlar inte om pengar utan en gedigen verksamhetsbas och väl förankrade projekt och idéer är oerhört viktiga för att Leader+ ska vara framgångsrikt och med bestående resultat. Utan detta lämnas Leader+ snart i glömska när det avslutas. Denna kvalitativa del är dock inte något som tas hänsyn till när de finansiella förhållandena studeras.

Förvaltningsmyndigheten följer noga upp händelseutvecklingen och kommer att föreslå åtgärder vid behov. I september nästa år är sista året då förändringar kan ske i de finansiella tabellerna på insatsnivå. Förändringar som först kräver ett godkännande i Övervakningskommittén och sedan ett beslut av kommissionen. Därför är de förslag rörande budgeten, som den av Övervakningskommittén tillsatta budgetberedningsgruppen kommer med i början av 2006 och som Övervakningskommittén ska fatta beslut om, så viktiga för att programmet ska kunna utnyttja alla de tilldelade medlen på bästa sätt. Efter september 2006 kan däremot omföringar mellan LAG-grupper ske så länge det är inom samma insatsområde. Dessa eventuella omföringar ska endast godkännas av Övervakningskommittén.

Enligt de finansiella aspekterna löper Leader+ programmet i Sverige bra, i synnerhet i ett EU-perspektiv. Det är fortfarande några få grupper som drar programmet framåt rent finansiellt, medan det är några grupper som ligger efter i de ekonomiska sammanhangen. Ytterligare medel till följd av valutajusteringen kan komma att föras till programmet under 2006 och blir då föremål för diskussioner i Övervakningskommittén.

För finansiellt tabellmaterial som visar det övergripande läget se bilaga 2 och 4.

4.8 INBETALNINGAR FRÅN KOMMISSIONEN

År 2001 erhöles en förskotts-inbetalning om 2 835 000 euro från kommissionen, eller sju procent av programmets budget motsvarande cirka 26 609 000 SEK.

Till och med år 2005 har Sverige sammantaget erhållit ytterligare totalt 17 760 865 euro motsvarande cirka 163 845 000 SEK från kommissionen. Detta inklusive förskott, 20 595 865 euro, vilket motsvarar cirka 51 procent av programmets budget. Sammantaget innebär det att Sverige klarat nivån n+2 för 2005, budget 2001 – 2003 = 18 790 000 euro).

5 INFORMATION OCH UTVÄRDERING

5.1 PUBLIKATIONER OCH ÖVRIGA INFORMATIONSSÄTTER

Merparten av informationsarbetet sker igenom Svenska nätverket för Leader+, insatsområde 3 i programmet.

Förvaltningsmyndigheten bedriver vissa informationsinsatser av mer övergripande karaktär då det tex. handlar om att informera om vad Leader är.

Till följd av stark efterfrågan gjordes ett nytryck av broschyren "Vart leder Leader?" som togs fram i samarbete med Svenska nätverket för Leader+ och belyser Leadererfarenheter baserade på resultat från halvtidsutvärderingen och erfarenheter från arbetet i trepartnerskap.

Glesbygdswerket gav under 2005 ut ett nyhetsbrev med fem nummer vilket gick ut till omkring 2 000 prenumeranter. I fyra av de fem nyhetsbrevens fanns det sammanlagt elva artiklar som berörde Leader+.

Glesbygdswerket sände ut tre pressmeddelanden om Leader+ som berörde arrangemanget i Almedalen på Gotland, Årets Leader och Årsrapport 2004.

Förvaltningsmyndigheten har en representant i nätverket för informatörer som informerar om strukturfonder i Sverige. Nätverket samordnas av Nutek. Under året gjorde nätverket en studieresa till Cornwall för att studera information kring strukturfondsprojekt där. En annan studieresa gick till Köpenhamn för att besöka det Nordiska Ministerrådet och för att informera sig om samarbetet inom bl.a. Interreg mellan Sverige och Danmark.

Mycket av informationsspridning och publicering av material sker via internet på webbsidorna hos Svenska nätverket för Leader+ och Glesbygdswerket. Alla LAG-grupper har dessutom omfattande egna webbsidor för spridning av information till allmänheten och projektintressenter.

- Projektdatabasen
I 103 projekt är inregistrerade i databasen, varav 759 är synliga. Av dessa har ett stort antal översatts till engelska under perioden genom nätverkskansliets försorg.

Det går att söka på enbart dem som blivit nominerade till Årets Leader. Menyvalet "Goda exempel" ger direkt en lista med alla Årets Leader (också på engelska sidan).

- Nyheterna på Nätverkets webbplats www.leaderplus.se
Nätverket försöker att bättre föra statistik över nyhetsflödet. Under "svenska nyheter" har 48 nyheter publicerats under detta halvår. Det har varit allt från inbjudningar, rapporter från seminarier, partnersök, projektinformation från Leadergrupper till annat som Nätverket bedömer kan vara av intresse att läsa om. Den mest lästa nyheten var en artikel om kapital till företagande på landsbygden som hade 1 419 besök. Under den engelska nyhetssidan har Nätverket under samma period publicerat 11 artiklar. Den mest lästa nyheten var där en rapport från Nätverkskonferensen i Vindeln i slutet av november. Artikeln hade 359 besökare.
- Veckobrevet
I dag sänds veckobrevet till cirka 190 personer som Nätverket har nära kontakter med. Informationen handlar om vad Nätverket har på agendan den närmaste tiden. Veckobrevet är också en kanal för den, t.ex. Leadergrupperna, som vill informera om något, sprida inbjudningar och förfrågningar om projektsamarbetspartners.

5.2 UTVÄRDERING

Uppdateringen av halvtidsutvärderingen har genomförts på deltid inom Glesbygdverket av särskild utredare under perioden maj 2005 till och med november 2005. Syftet med uppdateringen är att dels öka mervärdet av den europeiska landsbygds-/jordbrukspolitiken och eventuellt förbättra dess genomförande, dels vara en del av förberedelserna inför kommande programperiod.

Nedan saxas delar av uppdateringen av halvtidsutvärderingen med sidhänvisning till rapporten i dess helhet:

Utvärderingens bedömning är att det inte finns några behov av förändringar av programmet till följd av förändrade förutsättningar för landsbygden, utan aktualiteten för Leader som metod för underifrånperspektiv, innovativitet och beslutande partnerskap är stor. Leader kan i ett framtidsperspektiv ses som ett strategiskt verktyg för att skapa delaktighet och sammanhållning. (s. 4)

Grupperna har i oktober 2005 beslutat om nästan 70 procent av den finansiella ramen. Rekvisitionstakten ligger i genomsnitt runt 50 procent. Indikatorerna enligt STINS pekar på att målet för nya arbetstillfällen kommer att uppnås och även målet för nya samarbetskonstellationer/nätverk liksom målet för antal deltagare i utbildningsinsatser. (s.4)

Det noteras en ökad aktiv fokusering på indikatorer i arbetet ute i LAG. Leaderprogrammet har många olika och utfallet varierar mycket så här långt. Ungdomsperspektivet är väl beaktat i några grupper men kan öka en del i andra. Det finns ett ökat fokus på sysselsättningskapande projekt. Problematiken med övergången från projekt till kommersiell bärkraft finns för många projekt. Den sammanfaller med flera målprogram som genomförs i Sverige. (s. 4)

Leaders roll i det lokala och regionala utvecklingsarbetet bör göras tydlig. Fler känner till Leader som program men färre känner till Leader som metod. Leader kan komma att ha en aktiv del i kommande regional utveckling i Sverige. Det är därför en mycket prioriterad åtgärd att öka informationsinsatserna om Leaderarbetet från och med nu och in i den nya programperioden. Det bör prioriteras på alla nivåer i det fortsatta genomförandet men kanske allra mest på nationell nivå. (s. 4)

Halvtidsutvärderingen lämnade ett antal förslag till åtgärder. Uppdateringen har gått igenom hur de har hanterats och kan konstatera att förändringar och åtgärder har kunnat hanteras inom befintligt program. (s. 4)

Erfarenheterna kring arbetet i trepartnerskap lyfts i uppdateringen fram som det mest unika för Leader och därför av stor vikt att informera om till kommande programperiod:

Utvärderaren har under detta uppdrag avlyssnat ett stort antal ordinarie möten med dessa partnerskap. Från andra uppdrag finns referensramar för jämförelse med andra typer av partnerskap. Utvärderaren vill starkt betona värdet av att just beslutsfunktionen är fördelad på personer som representerar olika sektorer i samhället. Även att den plan de är satta att förverkliga är framtagen utifrån lokala förutsättningar och med god förankring är av stort värde. Det är dessa funktioner som i mycket större omfattning kan informeras om till i princip alla funktioner inom regional utveckling. Antagligen måste initiativet för en sådan insats komma från departementsnivå för att öka mottagligheten. (s. 57)

Om det finns en medveten vilja att anamma EU-kommissionens riktlinjer för ökad inverkan av Leadertanken i kommande programperiod är det hög tid att reservera resurser för en sådan informationsinsats omgående. (s. 57)

Uppdateringen har efter genomfört arbete en positiv syn på genomförandet av Leaderprogrammet. Programdokument följs och varje LAG har en fullt fungerande verksamhet.

Det finns nu två stora utmaningar som utvärderaren ser för det fortsatta arbetet. Den första är LAG-kansliernas förmåga att hålla uppe engagemanget i genomförandet även när beslutsmedlen börjar ta slut. Den andra utmaningen ligger hos nationella aktörer i deras förmåga att överföra Leadermetoden in i det nya Landsbygdsstödet från och med 2007. (s. 5)

Samtliga LAG har t.o.m. 2005 dessutom genomfört någon form av egna uppföljningar och utvärderingar av sin verksamhet.

6 GRANSKNING/REVISION

Granskningsenheten vid Jordbruksverket, som är oberoende av förvaltande och utbetalande enhet, ansvarar för kontrollerna enligt (EG) nr 438/2001, art 10-12.

6.1 EVENTUELLA FÖRÄNDRINGAR AV KONTROLLSYSTEM

Som både beslutande och utbetalande myndighet har Jordbruksverket under året genomfört en tydligare åtskillnad mellan funktionerna, projektbeslut, utbetalningar samt utgiftsdeklaration vid ansökan om utbetalning från Europeiska kommissionen.

6.2 REDOGÖRELSE AV GENOMFÖRDA KONTROLLER AV SVENSKA MYNDIGHETER OCH KOMMISSIONEN

Vid urvalsprocessen (riskanalys och urval) under våren 2005 beslutades att sex av de tolv LAG-grupperna skulle kontrolleras, dels genom granskning av handläggningen på aktuella Leaderkontor, dels en finansiell kontroll av valda projekt som fallit ut i urvalet. Tidsplanen för dessa kontroller sattes fram till 30 juni 2006. Alla LAG-grupper samt Svenska Nätverket för Leader+ ska då ha kontrollerats.

Kommissionen har inte utfört några kontroller inom Leader+ i Sverige under 2005.

6.3 REDOVISNING AV URVALSKONTROLLERNA

Under 2005 genomfördes och avslutades 19 stycken kontroller inom Leader+ varav sju avsåg TA-medel. Revisionsobjekten har tagits ut för revisionsperioderna 2004-2005 och 2005-2006. Revisionsperioderna löper från den 1 juli till den 30 juni. För perioden 2000 –2005 har därmed kontroller gjorts motsvarande 5,8 procent av totala stödberättigande kostnader (offentlig finansiering). Kontrollförordningen (EG) nr 438/2001 säger att minst 5 procent av utbetalda (offentliga) medel ska kontrolleras.

De felaktigheter som upptäckts av granskningsenheten berör två projekt och avser ej redovisad kreditfaktura, ej redovisade intäkter, felbehandling av moms samt ej projektrelaterade kostnader.

- Ej redovisad kreditfaktura: LAG Carpe Mare, EU-medel (ca. 1 500 kr = ca. 161 euro)
- Ej redovisade intäkter, ej avdragen moms, ej projektrelaterade kostnader: LAG Kärnan i Västra Götaland, projektet ”Arena Vara”, EU-medel (ca. 25 500 kr = 2 742 euro)

6.4 GJORDA INSATSER FÖR ATT SÄKERSTÄLLA ÖVERENSSTÄMMELEN MED GEMENSKAPENS POLITIK

Föregående år gjorde Jordbruksverket en omfattande översyn av rutiner för både verkets och LAG-gruppernas hantering av stödärenden inom Leader+. I slutet av det året infördes uppdaterade rutiner inom ramen för verkets gällande föreskrifter. Under 2005 har man sedan kunnat konstatera att dessa, delvis nya, rutiner fungerar bra.

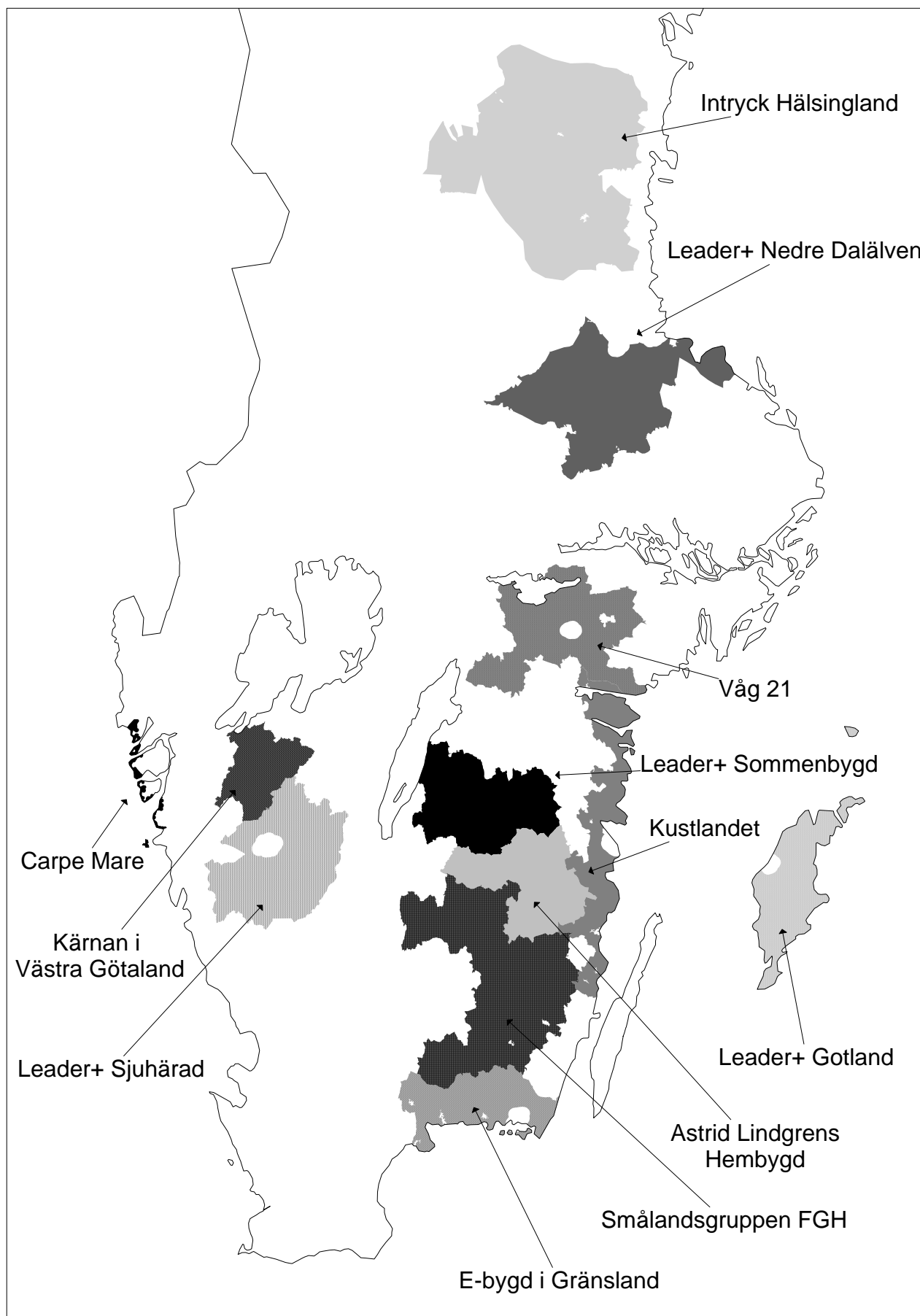
Myndigheterna är behjälpliga i regeltolkning, utveckling av administrativa system samt utbildning av ny personal för att uppnå bästa överensstämmelse med gemenskapens politik.

Årsrapporten utgör en viktig del i förvaltningsmyndighetens uppföljningsarbete av hela programmet. Då eventuella brister upptäcks påtalas dessa till vederbörande och lämpliga åtgärder måste vidtas.

Insatser finns även redovisade i avsnitt 4.2-4.3.

BILAGOR

1. Karta över de tolv Leaderområdena.
2. Kommissionens gemensamma indikatorstabeller för övervakning av Leader+ program.
3. Utfall av programspecifika, nationella indikatorer, på LAG-gruppsnivå (utdrag från STINS).
4. Finansiell översikt på programnivå.

L+ SE 2005

Tabell 0
Programinformation

Land:	SE
Regionkod:	
Redovisningsår:	2005
Programkod:	L+ SE

Kontaktperson:

Namn

Mårten Sandström

Organisation

Glesbygdsverket - förvaltningsmyndighet LEADER+

e-postadress

marten.sandstrom@glesbygdsverket.se

Tfn

+46 63 57 67 09

Tabell 2a

Kännetecknen för LAG-grupperna (I)

		Antal	Andel av de valda LAG-grupperna (%)	Beviljat stöd		
				i tusental euro	Procentandel av totalt beviljat stöd	
Antal LAG-grupper	Som valts under LEADER+	12		143 076		
	Högsta möjliga antalet	12				
	LAG-grupper under LEADER+ som var stödmottagare	under LEADER I		0%		0%
		under LEADER II		0%		0%
LAG-grupper per typ av område	Inom mål 1-område	helt	0	0%	0%	
		delvis	0	0%	0%	
	Inom mål 2-område	helt	9	75%	107 307	75%
		delvis		0%		0%
	Helt utanför mål 1- och mål 2-område		3	25%	35 769	25%
	Som omfattar Natura 2000-områden		12	100%		0%
	Inom mindre gynnade områden	helt	12	100%		0%
delvis			0%		0%	
LAG-grupper per valt prioriterat tema	Användning av ny teknik och know-how		1	8%	9 794	7%
	Förhöjd livskvalitet		4	33%	37 666	26%
	Utveckling av lokala produkter		3	25%	30 041	21%
	Utveckling av resurser i natur och kultur		4	33%	38 845	27%
	Övrigt		0	0%	26 730	19%
	Flera prioriterade teman		0	0%		0%
Antal LAG-grupper per områdesstorlek	< 250 km ²		0	0%		0%
	250 - 500 km ²		0	0%		0%
	500 - 1000 km ²		0	0%		0%
	1000 - 2000 km ²		2	17%	24 323	17%
	> 2000 km ²		10	83%	118 753	83%
LAG-områdets totala yta (km ²)		56 700				
Genomsnittlig områdesstorlek (km ²)		4 725				

Tabell 1

Programområdets profil

		Indikator	Referensår
BNP per invånare (euro)		32 525	2005
BNP per invånare (i % av det nationella genomsnittet)		3%	2005
Jordbrukets procentandel av BNP		1%	2002
Befolkning (i tusental invånare)	Totalt	9 067	2005
	varav stödberättigat område	703	2001
	andel stödberättigat område (%)	8%	
Områdestorlek (km ²)	total	450 000	2001
	varav stödberättigat område	56 700	2001
	andel stödberättigat område (%)	13%	
Befolkningstäthet (antal invånare/km ²)	Totalt	20	
	varav stödberättigat område	12	
Sysselsättning			
Arbetslöshet (%)	Totalt	6%	2005
	Män	N/A	
	Ungdomar (< 25 år)	N/A	
	Kvinnor	N/A	

Tabell 2b

Kännetecknen för LAG-grupperna (II)

		Antal	Andel av de valda LAG-grupperna (%)	Beviljat stöd	
				i tusental euro	Procentandel av totalt beviljat stöd
LAG-grupper i förhållande till befolkning	< 10 000 invånare	0	0%		0%
	10 000 - 50 000 invånare	5	42%		0%
	50 000 - 100 000 invånare	7	58%		0%
	>100 000 invånare	0	0%	143 076	100%
Totalt antal invånare i LAG-områden (i tusental)		703			
Genomsnittligt antal invånare per LAG (i tusental)		59			
Antal LAG-grupper enligt juridisk form	Lokala och regionala myndigheter		0%		0%
	Andra offentliga organ		0%		0%
	Offentligägda företag		0%		0%
	Ideella organisationer	12	100%		0%
	Privata företag		0%		0%
	Kooperativ		0%		0%
	Branschorganisationer		0%		0%
	Övriga	0	0%	143 076	100%
Uppdelning av LAG-grupperna enligt procentandelen privata aktörer som deltar i beslutsorganet	≤ 50 %		0%		0%
	> 50 to 75 %		0%		0%
	> 75 %	12	100%	143 076	100%
Uppdelning av LAG-grupperna enligt procentandelen kvinnor som deltar i beslutsorganet	< 25%		0%		0%
	25 - 50 %	12	100%		0%
	>50%	0	0%	143 076	100%
Antal LAG-grupper där miljömyndigheter eller icke-statliga miljöorganisationer ingår i beslutsorganet		12	100%		0%
Antal LAG-grupper vars områden inte sammanfaller med administrativa enheter		12	100%		0%

Tabell 3
Finansiell övervakning på åtgärdsnivå

Åtgärd	Begärd information	Totala programutgifter (hela perioden; i tusental euro)			Redovisningsår (i tusental euro)		
		Budget	Utfall	Budgetupp fyllelse i %	Budget	Utfall	Budgetupp fyllelse i %
Del 1: Integrerade strategier av pilotkaraktär för utveckling av landsbygdsområden	Totalt	133 650	97 845	73%	24 420	7 387	30%
	Bidrag från EUGFJ	35 640	30 402	85%	6 512	1 723	26%
	Nationella offentliga medel	53 460	48 639	91%	9 768	2 752	28%
	Privat finansiering	44 550	18 804	42%	8 140	2 912	36%
Del 2: Stöd för samarbete mellan landsbygdsområden	Totalt	9 426	3 826	41%	1 722	426	25%
	Bidrag från EUGFJ	2 835	1 227	43%	518	136	26%
	Nationella offentliga medel	4 252	1 808	43%	777	206	27%
	Privat finansiering	2 339	791	34%	427	84	20%
Del 3: Nätverkssamarbete	Totalt	1 620	1 620	100%	296	296	100%
	Bidrag från EUGFJ	810	810	100%	148	148	100%
	Nationella offentliga medel	810	810	100%	148	148	100%
Del 4: Förvaltning, övervakning, utvärdering	Totalt	2 430	2 430	100%	444	444	100%
	Bidrag från EUGFJ	1 215	1 215	100%	222	222	100%
	Nationella offentliga medel	1 215	1 215	100%	222	222	100%
Totalt	Totalt	147 126	105 721	72%	26 882	8 553	32%
	Bidrag från EUGFJ	40 500	33 654	83%	7 400	2 229	30%
	Nationella offentliga medel	59 737	52 472	88%	10 915	3 328	30%
	Privat finansiering	46 889	19 595	42%	8 567	2 996	35%

Tabell 4

Del 1: Integrerade strategier av pilotkaraktär för utveckling av landsbygdsområden**Utgifter och antal projekt**

Insatsområde	Faktiska utgifter (i tusental euro)					Antal projekt	
	Totalt	Procentandel av totala utgifter för del 1	EUGFJ	Nationella offentliga medel	Privat finansiering	Redovisningsår	Totalt för hela perioden
111	0	0,00%	0	0	0	0	0
113	0	0,00%	0	0	0	0	0
114	18	0,24%	1	2	15	2	0
121	0	0,00%	0	0	0	0	0
122	0	0,00%	0	0	0	0	0
123	0	0,00%	0	0	0	0	0
124	0	0,00%	0	0	0	0	0
125	0	0,00%	0	0	0	0	0
126	0	0,00%	0	0	0	0	0
127	0	0,00%	0	0	0	0	0
128	0	0,00%	0	0	0	0	0
1301	0	0,00%	0	0	0	0	0
1302	0	0,00%	0	0	0	0	0
1303	0	0,00%	0	0	0	0	0
1304	0	0,00%	0	0	0	0	0
1305	2 096	28,37%	430	712	954	37	0
1305-1	942	12,75%	312	468	162	6	0
1305-2	200	2,71%	80	120	0	5	0
1306	628	8,50%	126	246	256	15	0
1307	0	0,00%	0	0	0	0	0
1308	0	0,00%	0	0	0	0	0
1309	0	0,00%	0	0	0	0	0
1310	0	0,00%	0	0	0	0	0
1311	0	0,00%	0	0	0	0	0
1312	0	0,00%	0	0	0	0	0
1313	0	0,00%	0	0	0	0	0
1314	0	0,00%	0	0	0	0	0
161	0	0,00%	0	0	0	0	0
162	0	0,00%	0	0	0	0	0
163	130	1,76%	35	59	36	5	0
164	316	4,28%	76	114	126	6	0

Tabell 4

Del 1: Integrerade strategier av pilotkaraktär för utveckling av landsbygdsområden**Utgifter och antal projekt**

Insatsområde	Faktiska utgifter (i tusental euro)					Antal projekt	
	Totalt	Procentandel av totala utgifter för del 1	EUGFJ	Nationella offentliga medel	Privat finansiering	Redovisningsår	Totalt för hela perioden
166	277	3,75%	46	97	134	5	0
167	49	0,66%	9	14	26	1	0
171	0	0,00%	0	0	0	0	0
172	1 343	18,18%	282	431	630	22	0
173	663	8,98%	140	209	314	7	0
174	0	0,00%	0	0	0	0	0
181	0	0,00%	0	0	0	0	0
182	299	4,05%	74	111	114	4	0
21	0	0,00%	0	0	0	0	0
22	176	2,38%	57	86	33	5	0
23	0	0,00%	0	0	0	0	0
24	24	0,32%	7	11	6	2	0
25	0	0,00%	0	0	0	0	0
3122	0	0,00%	0	0	0	0	0
3123	0	0,00%	0	0	0	0	0
318	0	0,00%	0	0	0	0	0
319	0	0,00%	0	0	0	0	0
322	0	0,00%	0	0	0	0	0
323	0	0,00%	0	0	0	0	0
324	0	0,00%	0	0	0	0	0
332	190	2,57%	44	66	80	1	0
333	0	0,00%	0	0	0	0	0
341	0	0,00%	0	0	0	0	0
343	0	0,00%	0	0	0	0	0
345	0	0,00%	0	0	0	0	0
351	0	0,00%	0	0	0	0	0
353	36	0,49%	4	6	26	1	0
354	0	0,00%	0	0	0	0	0
36	0	0,00%	0	0	0	0	0
Totalt	7 387	100,00%	1 723	2 752	2 912	124	0

Tabell 6a

Del 2: Samarbete mellan landsbygdsområden**Utgifter, antal deltagande LAG-grupper och antal projekt**

Insatsområde	Faktiska utgifter (i tusental euro)					Antal deltagande LAG-grupper	Antal samarbetspartner		Antal projekt	
	Totalt	Procentandel av totala utgifter för del 2	EUGFJ	Nationella offentliga medel	Privat finansiering		LAG-grupper	Övriga aktörer	Redovisningsår	Totalt för hela perioden
111	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
113	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
114	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
121	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
122	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
123	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
124	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
125	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
126	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
127	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
128	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1301	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1302	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1303	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1304	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1305	52	33,77%	21	31	0	0	0	0	2	0
1305-2	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1306	61	39,61%	21	31	9	0	0	0	2	0
1307	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1308	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1309	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1310	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1311	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1312	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1313	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1314	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
161	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
162	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
163	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
164	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabell 5

Del 1: Integrerade strategier av pilotkaraktär för utveckling av landsbygdsområden**Antal slutliga stödmottagare**

Insatsområde	Enskilda							Privata sektorn	Offentiga sektorn	LAG-grupper	Totalt
	Män		Kvinnor		Totalt						
	< 25 år	≥ 25 år	< 25 år	≥ 25 år	< 25 år	≥ 25 år	Totalt				
111	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
113	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
114	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
121	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
122	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
123	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
124	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
125	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
126	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
127	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
128	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1301	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1302	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1303	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1304	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1305	0	0	0	0	0	0	0	0	0	37	37
1305-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6
1305-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5
1306	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	15
1307	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1308	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1309	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1310	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1311	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1312	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1313	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1314	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
161	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
162	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
163	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5
164	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6
166	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5

Tabell 5

Del 1: Integrerade strategier av pilotkaraktär för utveckling av landsbygdsområden**Antal slutliga stödmottagare**

Insatsområde	Enskilda							Privata sektorn	Offentiga sektorn	LAG-grupper	Totalt
	Män		Kvinnor		Totalt						
	< 25 år	≥ 25 år	< 25 år	≥ 25 år	< 25 år	≥ 25 år	Totalt				
167	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
171	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
172	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22	22
173	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7
174	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
181	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
182	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4
21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5
23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3122	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3123	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
318	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
319	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
322	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
323	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
324	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
332	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
333	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
341	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
343	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
345	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
351	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
353	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
354	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	124	124

Tabell 6a

Del 2: Samarbete mellan landsbygdsområden**Utgifter, antal deltagande LAG-grupper och antal projekt**

Insatsområde	Faktiska utgifter (i tusental euro)					Antal deltagande LAG-grupper	Antal samarbetspartner		Antal projekt	
	Totalt	Procentandel av totala utgifter för del 2	EUGFJ	Nationella offentliga medel	Privat finansiering		LAG-grupper	Övriga aktörer	Redovisningsår	Totalt för hela perioden
166	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
167	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
171	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
172	5	3,25%	1	2	2	0	0	0	1	0
173	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
174	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
181	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
182	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
21	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
22	36	23,38%	6	10	20	0	0	0	3	0
23	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
24	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
25	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
3122	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
3123	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
318	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
319	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
322	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
323	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
324	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
332	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
333	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
341	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
343	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
345	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
351	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
353	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
354	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
36	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	154	100,00%	49	74	31	0	0	0	8	0

Tabell 6b
Del 2: Transnationellt samarbete

Utgifter, antal deltagande LAG-grupper och antal projekt

Insatsområde	Faktiska utgifter (i tusental euro)					Antal deltagande LAG-grupper	Antal samarbetspartner		Antal projekt	
	Totalt	Procentandel av totala utgifter för del 2	EUGFJ	Nationella offentliga medel	Privat finansiering		från Leader+länder	från tredje land	Redovisningsår	Totalt för hela perioden
111	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
113	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
114	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
121	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
122	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
123	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
124	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
125	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
126	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
127	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
128	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1301	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1302	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1303	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1304	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1305	44	16,18%	14	22	8	0	0	0	2	0
1305-2	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1306	52	19,12%	21	31	0	0	0	0	1	0
1307	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1308	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1309	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1310	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1311	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1312	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1313	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
1314	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
161	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
162	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
163	29	10,66%	5	7	17	0	0	0	1	0
164	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
166	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabell 6b
Del 2: Transnationellt samarbete

Utgifter, antal deltagande LAG-grupper och antal projekt

Insatsområde	Faktiska utgifter (i tusental euro)					Antal deltagande LAG-grupper	Antal samarbetspartner		Antal projekt	
	Totalt	Procentandel av totala utgifter för del 2	EUGFJ	Nationella offentliga medel	Privat finansiering		från Leader+länder	från tredje land	Redovisningsår	Totalt för hela perioden
167	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
171	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
172	66	24,26%	15	23	28	0	0	0	2	0
173	53	19,49%	21	32	0	0	0	0	2	0
174	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
181	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
182	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
21	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
22	28	10,29%	11	17	0	0	0	0	1	0
23	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
24	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
25	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
3122	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
3123	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
318	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
319	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
322	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
323	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
324	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
332	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
333	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
341	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
343	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
345	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
351	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
353	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
354	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
36	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	272	100,00%	87	132	53	0	0	0	9	0

L+ SE

2005

Tabell 7

Del 3: Nätverkssamarbete**Faktiska utgifter**

Insatsområde	Faktiska utgifter (i tusental euro)			
	Totalt	Procentandel av totala utgifter för del 3	EUGFJ	Nationella offentliga medel
1305-5	296	100,00%	148	148

L+ SE

2005

Tabell 8

Del 4: Förvaltning, övervakning och utvärdering**Faktiska utgifter**

Insatsområde	Faktiska utgifter (i tusental euro)			
	Totalt	Procentandel av totala utgifter för del 4	EUGFJ	Nationella offentliga medel
411	444	100,00%	222	222
412	0	0,00%		
413	0	0,00%		
414	0	0,00%		
415	0	0,00%		
Totalt	444	100,00%	222	222

L+ SE

2005

Kommentarer

Berörd tabell	Kommentarer
Samtliga	Från och med november 2005 förändrades växelkursen mot Euron till 8,60 SEK/€

LAG-grupp	Förväntat res av programmet					Förväntat res av programmet		Förväntat res av programmet				
	Totalt	utan spec	kvinnor	män	Antal nya arbetstillfällen	Antal nya samarbetskonstellationer	Totalt	utan spec	kvinnor	män	Antal deltagare i utbildningsinsatser	
Astrid Lindgrens hembygd	75	0	0	0	0	80	27	1050	1619	1619	0	0
Carpe Mare	150	104	14	52	38	50	86	1500	1677		958	719
E-bygd	150	33		21	12	60	7	300	505		250	255
Gotland	75	17		11	6	14	13	100	435		237	198
Intryck Hälsingland	80	18		8	10	30	31	120	100		60	40
Kustlandet	140	6		2	4	75	14	1400	372		226	146
Kärnan i VG	150	53		19	34	60	67	250	1252		474	778
Nedre Dalälven	210	55		28	28	350	256	1000	1677		560	1117
Sjuhäradsbygden	100	8	2	4	2	15	4	1750	1110	986	62	62
Smålandsgruppen	75	84		33	51	300	237	800	2459		1027	1432
Sommenbygd	200	11		5	6	50	39	1200	1103		501	602
Våg 21	100	11		4	7	110	6	500	264		129	135
Summa	1 055	400	16	187	197	1 194	787	9 970	12 573	2 605	4 484	5 484

Kommentar: i kolumnerna "arbetstillfälle" och "utbildningsinsatser" finns en kolumn "utan spec". Här finns utfall som saknar uppdelning på kvinnor/män vilket är en felaktig inmatning i STINS-systemet.

Programöversikt (euro)

BESLUTADE medel

Avser tiden: 2000-07-01 -- 2005-12-31

Insatsområden	Budgeterade medel					Beslutade medel					Andel beslutade EG-medel
	totalt	Totalt offentligt	EG-medel		Privat	totalt	Totalt offentligt	EG-medel		Privat	
			EG-medel	Nat offentliga				EG-medel	Nat offentliga		
Insatsområde 1	133 650 000	89 100 000	35 640 000	53 460 000	44 550 000	97 845 273	79 041 373	30 402 099	48 639 274	18 803 900	85,30
Åtgärd 1.1	9 001 046	5 250 610	2 100 244	3 150 366	3 750 436	5 501 267	4 753 807	1 750 390	3 003 418	747 459	83,34
Åtgärd 1.2	34 614 335	20 191 695	8 076 678	12 115 017	14 422 640	29 072 865	22 128 883	8 560 101	13 568 782	6 943 983	105,99
Åtgärd 1.3	27 607 141	16 104 166	6 441 666	9 662 499	11 502 976	18 849 620	13 753 298	5 316 730	8 436 567	5 096 322	82,54
Åtgärd 1.4	35 697 478	20 823 529	8 329 411	12 494 117	14 873 949	25 700 959	19 684 823	7 389 380	12 295 443	6 016 136	88,71
Åtgärd 1.5	20 047 500	20 047 500	8 019 000	12 028 500		13 622 532	13 622 532	5 403 176	8 219 356		26,95
Åtgärd 1.6	6 682 500	6 682 500	2 673 000	4 009 500		5 098 031	5 098 031	1 982 322	3 115 708		74,16
Insatsområde 2	9 426 375	7 087 500	2 835 000	4 252 500	2 338 875	3 824 402	3 034 327	1 226 617	1 807 710	790 075	43,27
Åtgärd 1.1	793 558	596 660	238 664	357 996	196 898	128 118	85 412	33 882	51 529	42 706	14,20
Åtgärd 1.2	3 051 699	2 294 511	917 804	1 376 706	757 189	929 724	755 369	302 116	453 254	174 355	32,92
Åtgärd 1.3	2 433 925	1 830 019	732 008	1 098 011	603 906	845 588	553 800	221 520	332 280	291 788	30,26
Åtgärd 1.4	3 147 192	2 366 310	946 524	1 419 786	780 882	1 082 096	1 082 096	434 872	647 223	0	45,94
Transn 1.1						42 706	42 706	16 941	25 765	0	
Transn 1.2						738 309	651 132	260 421	390 711	87 178	
Transn 1.3						717 812	426 024	170 409	255 614	291 788	
Transn 1.4						895 470	895 470	358 188	537 282	0	
Interreg 1.1						85 412	42 706	16 941	25 765	42 706	
Interreg 1.2						191 415	104 238	41 695	62 543	87 178	
Interreg 1.3						127 776	127 776	51 111	76 666	0	
Interreg 1.4						186 626	186 626	76 684	109 942	0	
Insatsområde 3	1 620 000	1 620 000	810 000	810 000		1 620 000	1 620 000	810 000	810 000		100,00
Insatsområde 4	2 430 000	2 430 000	1 215 000	1 215 000		2 430 000	2 430 000	1 215 000	1 215 000		100,00
Totalt	147 126 375	100 237 500	40 500 000	59 737 500	46 888 875	105 719 675	86 125 700	33 653 717	52 471 984	19 593 975	83,10

Programöversikt (euro)

UTBETALDA medel

Avser tiden: 2000-07-01 -- 2005-12-31

Insatsområden	Budgeterade medel					Utbetalda medel					Andel utbetalda EG-medel
	totalt	Totalt offentligt			Privat	totalt	Totalt offentligt			Privat	
			EG-medel	Nat offentliga				EG-medel	Nat offentliga		
Insatsområde 1	133 650 000	89 100 000	35 640 000	53 460 000	44 550 000	46 108 480	44 310 859	17 731 516	26 579 342	1 797 621	49,75
Åtgärd 1.1	9 001 046	5 250 610	2 100 244	3 150 366	3 750 436	3 586 414	2 402 897	968 332	1 434 566	1 183 517	46,11
Åtgärd 1.2	34 614 335	20 191 695	8 076 678	12 115 017	14 422 640	11 882 902	11 450 231	4 580 093	6 870 139	432 670	56,71
Åtgärd 1.3	27 607 141	16 104 166	6 441 666	9 662 499	11 502 976	7 345 683	7 345 683	2 938 273	4 407 410	0	45,61
Åtgärd 1.4	35 697 478	20 823 529	8 329 411	12 494 117	14 873 949	11 240 455	11 059 021	4 423 608	6 635 413	181 434	53,11
Åtgärd 1.5	20 047 500	20 047 500	8 019 000	12 028 500	0	9 050 330	9 050 330	3 620 132	5 430 198		45,14
Åtgärd 1.6	6 682 500	6 682 500	2 673 000	4 009 500	0	3 002 696	3 002 696	1 201 078	1 801 618		44,93
Insatsområde 2	9 426 375	7 087 500	2 835 000	4 252 500	2 338 875	261 343	261 343	261 343	0	0	9,22
Åtgärd 1.1	793 558	596 660	238 664	357 996	196 898	47 533	47 533	47 533	0	0	19,92
Åtgärd 1.2	3 051 699	2 294 511	917 804	1 376 706	757 189	64 884	64 884	64 884	0	0	7,07
Åtgärd 1.3	2 433 925	1 830 019	732 008	1 098 011	603 906	48 985	48 985	48 985	0	0	6,69
Åtgärd 1.4	3 147 192	2 366 310	946 524	1 419 786	780 882	99 941	99 941	99 941	0	0	10,56
Transn 1.1						41 530	41 530	41 530	0	0	
Transn 1.2						59 791	59 791	59 791	0	0	
Transn 1.3						30 222	30 222	30 222	0	0	
Transn 1.4						99 941	99 941	99 941	0	0	
Interreg 1.1						6 003	6 003	6 003	0	0	
Interreg 1.2						5 092	5 092	5 092	0	0	
Interreg 1.3						18 764	18 764	18 764	0	0	
Interreg 1.4						46 477	46 477	46 477	0	0	
Insatsområde 3	1 620 000	1 620 000	810 000	810 000		532 350	532 350	482 873	49 476		59,61
Insatsområde 4	2 430 000	2 430 000	1 215 000	1 215 000		1 998 792	1 998 792	783 792	1 215 000		64,51
Totalt	147 126 375	100 237 500	40 500 000	59 737 500	46 888 875	48 900 965	47 103 344	19 259 525	27 843 819	1 797 621	47,55